

BIULETYN

CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

1967

Warszawa, dnia 20 czerwca 1967 r.

Nr 6

SPIS TREŚCI

Dział A

Poz. 62	— uchwała Rady Ministrów i Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 2 lutego 1967 r. w sprawie ustanowienia „Dnia Pracownika Służby Zdrowia”	str. 110

Dział B

Poz. 63	— rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 stycznia 1967 r. w sprawie funduszu zakładowego w państwowych przedsiębiorstwach przemysłu terenowego	110
„ 64	— rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 stycznia 1967 r. w sprawie tworzenia funduszu zakładowego w jednostkach organizacyjnych wojewódzkich przedsiębiorstw Państwowej Komunikacji Samochodowej oraz w Przedsiębiorstwie Międzynarodowych Przewozów Samochodowych „Pekaes”	113
„ 65	— rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 lutego 1967 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie tworzenia funduszu zakładowego w przedsiębiorstwach wykonawstwa inwestycyjnego i geologicznych	115
„ 66	— uchwała Nr 13 Rady Ministrów z dnia 24 stycznia 1967 r. w sprawie prowadzenia kart kwalifikacyjnych dla niektórych osób zatrudnionych w handlu, przemyśle spożywczym oraz w chłodnictwie składowym	116
„ 67	— rozporządzenie Ministra Przemysłu Spożywczego i Skupu z dnia 12 stycznia 1967 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach przemysłu mięsnego	118
„ 68	— rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 19 stycznia 1967 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad i trybu zaliczenia niektórych okresów do okresów zatrudnienia	124
„ 69	— zarządzenie Przewodniczącego Komitetu Nauki i Techniki z dnia 3 stycznia 1967 r. w sprawie wynagrodzenia za opracowanie recenzji rozpraw doktorskich i habilitacyjnych	124
„ 70	— zarządzenie Ministra Finansów z dnia 13 stycznia 1967 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarowania funduszem plac w jednostkach i zakładach budżetowych w roku 1967	125
„ 71	— zarządzenie Ministra Handlu Wewnętrznego z dnia 25 stycznia 1967 r. w sprawie ustalenia wzoru odznaki „Zasłużony Pracownik Handlu”, zasad i trybu jej nadawania oraz sposobu noszenia	126
„ 72	— pismo okólne Nr 12 Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lutego 1967 r. w sprawie zapobiegania procesom sądowym w sprawach o roszczenia pracownicze z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	127

DZIAŁ A

62

UCHWAŁA RADY MINISTRÓW I CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

z dnia 2 lutego 1967 r.

w sprawie ustanowienia „Dnia Pracownika Służby Zdrowia”.

(Monitor Polski z dnia 13 lutego 1967 r. Nr 9, poz. 50)

W związku z rosnącą rolą socjalistycznej służby zdrowia w systematycznym podnoszeniu zdrowotności społeczeństwa oraz w uznaniu ofiarnej pracy pracowników służby zdrowia — Rada Ministrów i Centralna Rada Związków Zawodowych postanawiają, co następuje:

§ 1. Ustanawia się „Dzień Pracownika Służby Zdrowia”, który będzie obchodzony 7 kwietnia każdego roku.

§ 2. Wykonanie uchwały porucza się Ministrowi Zdrowia i Opieki Społecznej, innym zainteresowanym ministrom, prezydiom rad narodowych oraz Zarządowi Głównemu Związku Zawodowego Pracowników Służby Zdrowia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*
Przewodniczący Centralnej Rady Związków Zawodowych: *I. Loga-Sowiński*

DZIAŁ B

63

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 24 stycznia 1967 r.

w sprawie funduszu zakładowego w państwowych przedsiębiorstwach przemysłu terenowego.

(Dziennik Ustaw z dnia 10 lutego 1967 r. Nr 5, poz. 18)

Na podstawie art. 4 i 5 ustawy z dnia 28 marca 1958 r. o funduszu zakładowym w przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 13, poz. 78) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Rozporządzenie dotyczy:

1) państwowych przedsiębiorstw przemysłu terenowego nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych oraz przez Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości,

2) następujących przedsiębiorstw nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa:

a) przedsiębiorstw i zakładów przemysłu rolnego, zgrupowanych w wojewódzkich zjednoczeniach państwowych gospodarstw rolnych,

b) wojewódzkich przedsiębiorstw wylęgu drobiu, zwanych dalej przedsiębiorstwami.

2. Ilekroć w niniejszym rozporządzeniu jest mowa o:

1) „ustawie” — należy przez to rozumieć ustawę z dnia 28 marca 1958 r. o funduszu zakładowym w przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 13, poz. 78),

2) „prezydium wojewódzkiej rady narodowej” — należy przez to rozumieć również prezydium rady narodowej miasta wyłączonego z województwa,

3) „zjednoczeniu” — należy przez to rozumieć również inne jednostki organizacyjne grupujące przedsiębiorstwa na terenie województwa,

4) „funduszu płac” — należy przez to rozumieć osobowy fundusz płac planowany na dany rok,

5) „rentowności” — należy przez to rozumieć stosunek procentowy akumulacji finansowej do rzeczywistego kosztu sprzedanej produkcji towarowej i usług.

3. Przez akumulację finansową rozumie się wynik bilansowy (zysk, stratę) z całokształtu działalności gospodarczej przedsiębiorstwa, po weryfikacji i po dokonaniu ewentualnych korekt wyniku i kosztów — powiększony o podatek obrotowy i od operacji nietowarowych.

4. W uzasadnionych wypadkach prezydium wojewódzkiej rady narodowej — na wniosek dyrektora zjednoczenia — może ustalić, że przez akumulację finansową, o której mowa w ust. 3, stanowiącą podstawę obliczania rentowności, rozumie się wynik bilansowy (zysk, stratę) z całokształtu działalności gospodarczej przedsiębiorstwa.

§ 2. 1. Przedsiębiorstwa dokonują odpisu zasadniczego na fundusz zakładowy w kwocie odpowiadającej 3% funduszu płac, jeżeli osiągną rentowność co najmniej równą rentowności uzyskanej w roku poprzednim, a odpisu dodatkowego na fundusz zakładowy — za osiągniętą poprawę rentowności; przez poprawę rentowności należy rozumieć różnicę między rentownością osiągniętą w danym roku a rentownością osiągniętą w roku poprzednim.

2. Kwotę odpisu dodatkowego na fundusz zakładowy, przypadającą za osiągniętą poprawę rentowności, oblicza się według stawek podanych w pkt 1 tabeli, stanowiącej załącznik do rozporządzenia.

3. Jeżeli przedsiębiorstwo zaplanuje rentowność

wyższą od rentowności osiągniętej w roku poprzednim i osiągnie ją, wówczas fundusz zakładowy przypadający za osiągnięcie zaplanowanej poprawy rentowności oblicza się według stawek podanych w pkt 2 tabeli, stanowiącej załącznik do rozporządzenia.

4. W razie przekroczenia planowanej rentowności, o której mowa w ust. 3, fundusz zakładowy, przypadający za to przekroczenie, oblicza się według stawek podanych w pkt 3 tabeli, stanowiącej załącznik do rozporządzenia.

5. Jeżeli przedsiębiorstwo nie osiągnie zaplanowanego wskaźnika rentowności, o którym mowa w ust. 3, ale poprawi rentowność uzyskaną w roku poprzednim, odpis na dodatkowy fundusz zakładowy oblicza się według stawek podanych w pkt 1 tabeli, stanowiącej załącznik do rozporządzenia.

6. Kwota dodatkowego funduszu zakładowego nie może przekraczać kwoty faktycznie osiągniętej poprawy wyniku.

§ 3. 1. Jeżeli osiągnięta przez przedsiębiorstwo rzeczywista rentowność jest niższa od rentowności w roku poprzednim, wówczas odpis zasadniczy na fundusz zakładowy, obliczony według stawki, o której mowa w § 2 ust. 1, ulega zmniejszeniu o 2% za każdy rozpoczęty procent pogorszenia w granicach do 5% pogorszenia, o dalsze 4% za każdy rozpoczęty procent pogorszenia w granicach od 5% do 10% pogorszenia, o dalsze 7% za każdy rozpoczęty procent pogorszenia w granicach od 10% do 20% pogorszenia.

2. W razie pogorszenia rentowności o 20 lub więcej procent przedsiębiorstwo traci prawo do funduszu zakładowego.

§ 4. 1. Przedsiębiorstwom, których planowana rentowność jest niższa od rentowności osiągniętej w roku poprzednim, oraz przedsiębiorstwom nowo powstałym lub powstałym w wyniku reorganizacji — pełny odpis zasadniczy w wysokości określonej w § 2 ust. 1 przysługuje za osiągnięcie rentowności zaplanowanej na dany rok.

2. W razie nieosiągnięcia przez przedsiębiorstwo planowanej rentowności — odpis zasadniczy na fundusz zakładowy ulega zmniejszeniu według zasad określonych w § 3 ust. 1; gdy pogorszenie planowanej rentowności przekroczy 20%, przedsiębiorstwo traci prawo do funduszu zakładowego.

3. W przedsiębiorstwie, w którym warunkiem tworzenia funduszu zakładowego jest osiągnięcie rentowności planowanej — dodatkowy fundusz zakładowy oblicza się według stawek ustalonych w pkt 3 tabeli, stanowiącej załącznik do rozporządzenia.

§ 5. 1. Właściwi ministrowie (Przewodniczący Komitetu Drobnej Wytwórczości) w porozumieniu z Ministrem Finansów, na wniosek prezydium wojewódzkich rad narodowych, mogą wprowadzić obowiązek ustalania rentowności jako stosunku akumulacji finansowej do sumy wartości środków trwałych i środków obrotowych.

2. Przez wartość środków trwałych, o której mowa w ust. 1, należy rozumieć wartość początkową brutto przeciętnego rocznego stanu środków trwałych przedsiębiorstwa, bez względu na to, czy są one użytkowane przez to przedsiębiorstwo, czy też przez inne jednostki organizacyjne, z wyjątkiem środków trwałych:

1) służących działalności pozaoperacyjnej o charakterze socjalno-bytowym w rozumieniu uchwały nr 402 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 1963 r. w sprawie działalności pozaoperacyjnej o charakterze socjalno-bytowym przedsiębiorstw państwowych (Monitor Polski Nr 95, poz. 444),

2) służących potrzebom bezpieczeństwa i higieny pracy,

3) uznanych w obowiązującym trybie na trwale nieczynne; przeciętny roczny stan środków trwałych oblicza się jako iloraz sumy stanu na początek roku i stanów na koniec każdego kwartału podzielonej przez 5.

3. Przez wartość środków obrotowych, o której mowa w ust. 1, należy rozumieć wartość przeciętnego rocznego stanu zapasów i rozliczeń międzyokresowych czynnych, z wyłączeniem zapasów sezonowych i rezerw. Przeciętny roczny stan środków obrotowych oblicza się jako iloraz sumy stanu na początek danego roku i stanów na koniec każdego kwartału podzielonej przez 5.

§ 6. 1. Przedsiębiorstwom, które wykazały się szczególnymi osiągnięciami w zakresie wzrostu sprzedaży wyrobów przeznaczonych na eksport lub mających charakter antyimportowy bądź przeznaczonych na zaopatrzenie rynku oraz w zakresie wzrostu sprzedaży usług świadczonych dla ludności, jak również przedsiębiorstwom, w których zajdzie potrzeba zneutralizowania skutków pogorszenia rentowności wywołanego przyczynami niezależnymi od przedsiębiorstwa — mogą być dodatkowo zwiększone odpisy na fundusz zakładowy lub przyznany fundusz zakładowy — jeśli pogorszenie rentowności z przyczyn niezależnych od przedsiębiorstwa spowodowało pozbawienie go funduszu zakładowego.

2. Decyzje o przyznaniu funduszu zakładowego lub o zwiększeniu odpisów na fundusz zakładowy wydaje, w porozumieniu z zarządem okręgowym właściwego związku zawodowego, prezydium wojewódzkiej rady narodowej; uprawnienia te prezydium może przekazać dyrektorom zjednoczeń.

3. Na cele, o których mowa w ust. 1, może być przeznaczona kwota nie większa niż 0,5% funduszu płac przedsiębiorstw objętych rozporządzeniem, zgrupowanych w zjednoczeniu.

§ 7. 1. Przy ustalaniu rentowności osiągniętej za dany rok dokonuje się korekty kosztów i wyniku z tytułów wymienionych w art. 6 ustawy.

2. Prezydium wojewódzkich rad narodowych mogą wprowadzić odpowiednią korektę wyniku, w razie gdy jego pogorszenie lub polepszenie nastąpi wskutek zmian w stawkach przyznanych przedsiębiorstwu dotacji przedmiotowych w porównaniu do roku poprzedniego.

§ 8. Zasady podziału między poszczególne komórki organizacyjne ruchu i zarządu przedsiębiorstwa tej części funduszu zakładowego, która zgodnie z art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy jest przeznaczona na nagrody dla pracowników, określa uchwała Rady Ministrów i Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 28 października 1965 r. w sprawie zasad podziału funduszu zakładowego przeznaczonego na nagrody (Monitor Polski Nr 61, poz. 322).

§ 9. 1. Przedsiębiorstwo dokonuje odpisów na fundusz zakładowy co kwartał, przyjmując za pod-

stawę obliczania tych odpisów odpowiednie dane, wynikające z kwartalnych sprawozdań finansowych, a za podstawę rocznego odpisu dane wykazane w zweryfikowanym sprawozdaniu rocznym po dokonaniu korekt wymienionych w § 7. Za podstawę obliczeń kwartalnych przyjmuje się dane od początku roku do końca danego kwartału. W celu ustalenia kwot odpisów kwartalnych należy porównać rentowność osiągniętą za dany okres z rentownością osiągniętą za rok poprzedni.

2. W uzasadnionych wypadkach prezydium wojewódzkiej rady narodowej może wprowadzić w wyżej wymienionych celach obowiązek porównywania rzeczywistej kwartalnej rentowności z rentownością osiągniętą w poszczególnych kwartałach roku poprzedniego.

3. Przedsiębiorstwo może dokonać po upływie pierwszego półrocza i trzeciego kwartału wypłat zaliczkowych w wysokości nie przekraczającej 25% kwoty odpisu na fundusz zakładowy za dany okres. Wypłaty zaliczkowe na nagrody i świadczenia oraz na zaspokojenie innych potrzeb pracowników, które określa ustawa, nie mogą przekraczać kwoty odpowiadającej 2% funduszu płac wykonanego w danym okresie.

§ 10. 1. Jeżeli rzeczywista rentowność przedsiębiorstwa nie uzasadnia pełnej wysokości utworzonego i wypłaconego zaliczkowo funduszu zakładowego za pierwsze półrocze oraz za trzeci kwartał, kwoty nadpłacone podlegają potrąceniu z funduszu następnego

roku bądź z funduszy następných lat — aż do całkowitego zlikwidowania nadpłaty.

2. Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli w wyniku badania prawidłowości utworzonego funduszu zakładowego zostanie ujawnione, że przedsiębiorstwo dokonało odpisów w kwocie większej od rzeczywiście przysługującej.

§ 11. 1. Przedsiębiorstwo, które nie spełnia warunków określonych w rozporządzeniu i w związku z tym nie utworzy funduszu zakładowego, może wydatkować na nagrody i świadczenia dla pracowników kwotę nie przekraczającą 0,2% funduszu płac. Wydatki te zalicza się na straty przedsiębiorstwa.

2. Jeżeli w następnych okresach danego roku przedsiębiorstwo utworzy fundusz zakładowy, wówczas kwotę wydatków, o których mowa w ust. 1, należy traktować jako zaliczkową wypłatę z funduszu zakładowego.

§ 12. Przepisy rozporządzenia stosuje się odpowiednio do działających według zasad rozrachunku gospodarczego zakładów przedsiębiorstw wielozakładowych, jeżeli ich urządzenia księgowe pozwalają na ustalenie wyniku finansowego.

§ 13. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 1963 r. w sprawie funduszu zakładowego w państwowych przedsiębiorstwach przemysłu terenowego (Dz. U. Nr 56, poz. 301).

§ 14. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1967 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 stycznia 1967 r. (poz. 18).

TABELA STAWEK ODPISÓW DODATKOWYCH NA FUNDUSZ ZAKŁADOWY
ZA POPRAWĘ WSKAŹNIKA RENTOWNOŚCI

	Stawka dodatkowego funduszu zakładowego wyrażona w procencie funduszu płac za jeden punkt poprawy wskaźnika rentowności
1) za poprawę wskaźnika rentowności w porównaniu do rentowności roku poprzedniego:	
do 2 punktów	0,6
powyżej 2 do 4 punktów	0,4
powyżej 4 punktów	0,2
2) za osiągnięcie poprawy rentowności ujętej planem techniczno-ekonomicznym:	
do 1 punktu	0,6
powyżej 1 do 2 punktów	0,7
powyżej 2 punktów	0,8
3) za osiągnięcie ponadplanowej rentowności:	
do 2 punktów	0,6
powyżej 2 do 4 punktów	0,4
powyżej 4 punktów	0,2

Odpisy na dodatkowy fundusz zakładowy należy liczyć w sposób składany, tj. oddzielnie dla każdego przedziału w tabeli; przez punkt rozumie się poprawę wskaźnika rentowności o jedność.

Wskaźniki rentowności oblicza się z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku, przy zastosowaniu ogólnie obowiązujących zasad zaokrąglania.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 24 stycznia 1967 r.

w sprawie tworzenia funduszu zakładowego w jednostkach organizacyjnych wojewódzkich przedsiębiorstw Państwowej Komunikacji Samochodowej oraz w Przedsiębiorstwie Międzynarodowych Przewozów Samochodowych „Pekaes”.

(Dziennik Ustaw z dnia 27 lutego 1967 r. Nr 7, poz. 29)

Na podstawie art. 4 i 5 ustawy z dnia 28 marca 1958 r. o funduszu zakładowym w przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 13, poz. 78) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ilekroć w niniejszym rozporządzeniu jest mowa o:

1) „jednostkach PKS” — należy przez to rozumieć eksploatacyjne (zajmujące się przewozem i spedycją), remontowe i zaopatrzeniowe jednostki organizacyjne wojewódzkich przedsiębiorstw Państwowej Komunikacji Samochodowej, działające według zasad pełnego wewnętrznego rozrachunku gospodarczego,

2) „PMPS Pekaes” — należy przez to rozumieć Przedsiębiorstwo Międzynarodowych Przewozów Samochodowych „Pekaes”,

3) „funduszu płac” — należy przez to rozumieć osobowy fundusz płac planowany na dany rok,

4) „rentowności” — należy przez to rozumieć:
a) w jednostkach PKS eksploatacyjnych oraz PMPS „Pekaes” — wskaźnik wyrażający stosunek procentowy wyniku z całokształtu działalności do sumy kosztów własnych usług podstawowych,

b) w jednostkach PKS remontowych — wskaźnik wyrażający stosunek procentowy wyniku z całokształtu działalności do sumy kosztów własnych usług pomocniczych,

c) w jednostkach PKS zaopatrzeniowych — wskaźnik wyrażający stosunek procentowy wyniku z całokształtu działalności do sumy kosztów własnych sprzedaży pomniejszonych o wartość sprzedanych materiałów, z tym że:

„dyrektywną rentownością” jest wskaźnik wynikający z zadań ustalonych przez jednostkę nadrzędną,

„planowaną rentownością” jest wskaźnik wynikający z planu techniczno-ekonomicznego,

„rzeczywistą rentownością” jest wskaźnik określony stosunkiem wyniku bilansowego (pomniejszonego w jednostkach PKS eksploatacyjnych o zyski nadzwyczajne z tytułu kar umownych za przetrzymywanie taboru) do określonych pod lit. a),

b) i c) kosztów własnych — po weryfikacji i po dokonaniu ewentualnych korekt wyniku i kosztów.

§ 2. Jednostki PKS oraz PMPS „Pekaes” tworzą fundusz zakładowy składający się z części zasadniczej (zasadniczy fundusz zakładowy) i części dodatkowej (dodatkowy fundusz zakładowy).

§ 3. Jednostki PKS oraz PMPS „Pekaes” tworzą zasadniczy fundusz zakładowy, jeżeli:

- 1) wykonają wskaźniki rzeczowe,
- 2) zaplanują i osiągną dyrektywną rentowność.

§ 4. Przez wykonanie wskaźników rzeczowych należy rozumieć:

1) osiągnięcie przez jednostki PKS eksploatacyjne oraz PMPS „Pekaes” w wysokości co najmniej 98% współczynnika wykorzystania taboru ustalonego przez jednostkę nadrzędną na podstawie zadań wynikających z narodowego planu gospodarczego,

2) wykonanie przez jednostkę PKS remontową planu produkcji i usług, ustalonego przez jednostkę nadrzędną na podstawie zadań wynikających z narodowego planu gospodarczego; w zakresie remontów związanych z taborem samochodowym — w cenach porównywalnych, w zakresie zaś remontów budynków — w cenach bieżących,

3) nieprzekroczenie przez jednostki PKS zaopatrzeniowe planowanego zapasu materiałów (bez przedmiotów nietrwałych) znajdującego się we wszystkich magazynach wojewódzkiego przedsiębiorstwa PKS, a przypadającego na jeden pojazd silnikowy gotowy technicznie; rzeczywisty stan zapasów ustala się jako iloraz średniej wartości zapasów na koniec poszczególnych kwartałów i średniej ilości pojazdów gotowych technicznie.

§ 5. Zasadniczy fundusz zakładowy równa się kwocie odpowiadającej 4% funduszu płac.

§ 6. 1. Jeżeli jednostki PKS eksploatacyjne i remontowe lub PMPS „Pekaes” wykonają wskaźniki rzeczowe, a nie osiągną dyrektywnej rentowności, wówczas stawka zasadniczego funduszu zakładowego ulega odpowiedniemu zmniejszeniu, a mianowicie:

Pogorszenie dyrektywnej rentowności w granicach	Zmniejszenie stawki funduszu zasadniczego wyrażone w procentach za każdy rozpoczęty procent pogorszenia dyrektywnego wskaźnika rentowności
od 1%, do 5%	2
powyżej 5% do 10%	4
powyżej 10% do 20%	7

2. Zmniejszenie stawki funduszu zasadniczego należy liczyć w sposób składany, tj. oddzielnie dla każdego przedziału w tabeli (ust. 1).

3. W razie pogorszenia wskaźnika rentowności o 20% lub więcej procent, jednostki PKS eksploatacyjne i remontowe oraz PMPS „Pekaes” tracą prawo do funduszu zakładowego.

§ 7. Jeżeli jednostki PKS eksploatacyjne i remontowe oraz PMPS „Pekaes” osiągną rzeczywistą ren-

towność wyższą od rentowności dyrektywnej, wówczas tworzą dodatkowy fundusz zakładowy, który oblicza się według stawek podanych w poniższej tabeli:

Za poprawę dyrektywnego wskaźnika rentowności	Stawka dodatkowego funduszu zakładowego wyrażona w procencie funduszu płac za jeden punkt poprawy dyrektywnego wskaźnika rentowności
w granicach do 2 punktów	0,6
od 2,01 do 4 punktów	0,4
powyżej 4 punktów	0,2

Odpisy na dodatkowy fundusz zakładowy należy liczyć w sposób składany, tj. oddzielnie dla każdego przedziału w tabeli; przez punkt rozumie się poprawę o jedność dyrektywnego wskaźnika rentowności. Wskaźniki rentowności oblicza się z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku przy zastosowaniu ogólnie przyjętych zasad zaokrąglania.

§ 8. 1. Jeżeli jednostka PKS eksploatacyjna i remontowa oraz PMPS „Pekaes” ustali w swoim planie techniczno-ekonomicznym rentowność wyższą od rentowności dyrektywnej i osiągnie ją lub przekroczy, wówczas dodatkowy fundusz zakładowy przypadający za osiągnięcie zaplanowanej poprawy dyrektywnej rentowności oblicza się według stawek podanych w tabeli zamieszczonej w § 7, zwiększonych o 30%.

2. Jeżeli jednostka PKS eksploatacyjna i remontowa oraz PMPS „Pekaes” nie osiągnie zaplanowanej rentowności, o której mowa w ust. 1, ale poprawi dyrektywną rentowność — dodatkowy fundusz zakładowy oblicza się według stawek podanych w tabeli zamieszczonej w § 7.

§ 9. 1. Zgłoszenie poprawy dyrektywnej rentowności w planie techniczno-ekonomicznym nie może nastąpić później niż do dnia 30 kwietnia danego roku. Poprawa dyrektywnej rentowności przez PMPS „Pekaes” powinna spowodować równocześnie polepszenie wyniku finansowego w skali Zjednoczenia Państwowej Komunikacji Samochodowej i Ministerstwa Komunikacji, a przez jednostki PKS — w skali wojewódzkiego przedsiębiorstwa Państwowej Komunikacji Samochodowej.

2. Minister Komunikacji i przewodniczący prezydium wojewódzkich rad narodowych są obowiązani do zgłoszenia w terminie do dnia 31 maja danego roku do Ministerstwa Finansów dodatkowego wyniku finansowego, jaki powstanie wskutek podwyższenia przez podległe jednostki dyrektywnej rentowności.

§ 10. 1. Jeżeli jednostka PKS zaopatrzeniowa osiągnie dyrektywną rentowność i obniży przeciętny stan zapasów materiałowych przypadających na jeden pojazd silnikowy gotowy technicznie w porównaniu do zapasu planowanego, uzyskuje prawo do dodatkowego funduszu zakładowego, obliczanego według stawek podanych w poniższej tabeli:

Za obniżkę przeciętnego stanu zapasów w stosunku do stanu planowanego	Stawka dodatkowego funduszu zakładowego wyrażona w procencie funduszu płac za 1% obniżenia stanu zapasów
do 5%	0,15
od 6% do 10% za każdy dalszy 1% obniżenia	0,10
	0,05

2. Jeżeli jednostka PKS zaopatrzeniowa osiągnie dyrektywną rentowność, ale przekroczy planowany zapas materiałów przypadający na jeden pojazd silnikowy gotowy technicznie, wówczas stawka funduszu zasadniczego ulega odpowiedniemu zmniejszeniu, a mianowicie:

Przekroczenie planowanego stanu zapasów na pojazd	Zmniejszenie stawki funduszu zasadniczego wyrażone w procencie za każdy rozpoczęty procent przekroczenia
od 1% do 5%	2
powyżej 5% do 10%	4
powyżej 10% do 20%	7

3. Zmniejszenie stawki funduszu zasadniczego oraz stawkę dodatkowego funduszu zakładowego należy liczyć w sposób składany, tj. oddzielnie dla każdego przedziału tabeli podanej w ust. 1 lub ust. 2.

§ 11. 1. Jednostkom PKS oraz PMPS „Pekaes”, które wykażą się szczególnymi osiągnięciami w zakresie wykonania zadań wyznaczonych przez Zjednoczenie Państwowej Komunikacji Samochodowej lub w których zajdzie konieczność zneutralizowania skutków pogorszenia wskaźników decydujących o wielkości odpisów na fundusz zakładowy, wywołanego przyczynami niezależnymi od tych jednostek — może być przyznany fundusz zakładowy lub mogą być dodatkowo zwiększone odpisy na fundusz zakładowy.

2. O przyznaniu funduszu zakładowego lub o zwiększeniu odpisów na fundusz zakładowy orzeka dyrektor Zjednoczenia Państwowej Komunikacji Samochodowej na podstawie uchwały Kolegium Zjednoczenia, podjętej w porozumieniu z Zarządem Głównym Związku Zawodowego Transportowców i Drogowców, w granicach kwoty do 0,3% funduszu płac jednostek PKS i PMPS „Pekaes”.

§ 12. 1. Przy ustalaniu rzeczywistej rentowności dokonuje się korekty kosztów i wyniku z tytułów wymienionych w art. 6 ustawy z dnia 28 marca 1958 r. o funduszu zakładowym w przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 13, poz. 78).

2. W razie otrzymania przez jednostkę PKS eksploatacyjną oraz PMPS „Pekaes” innych od zaplanowanych ilości dostaw taboru samochodowego lub otrzymania go w okresach innych albo w innym asor-

tymencie niż planowano, jednostka PKS eksploatacyjna oraz PMPS „Pekaes” dokonują dla obliczenia funduszu zakładowego odpowiedniej korekty dodatniej lub ujemnej kosztów i wyniku bilansowego z całokształtu działalności gospodarczej, o ile z tego tytułu jednostka nadrzędna nie zmieniła wskaźników do planu techniczno-ekonomicznego.

3. Jeżeli plan w zakresie osobowych przewozów pracowniczych za biletami miesięcznymi zostanie przekroczony, wynik bilansowy z całokształtu działalności gospodarczej koryguje się odpowiednio o kwotę poniesionej, a nie zaplanowanej straty. W razie niewykonania planu tych przewozów — wynik bilansowy z całokształtu działalności gospodarczej koryguje się o kwotę planowanej, a nie poniesionej straty.

§ 13. 1. Jednostki PKS i PMPS „Pekaes” dokonują odpisów na fundusz zakładowy co kwartał, przyjmując za podstawę obliczenia dane od początku roku do końca danego kwartału. Dla ustalenia rzeczywistej rentowności w kwartale za podstawę przyjmuje się dane wynikające z kwartalnych sprawozdań finansowych i rzeczowych, a dla obliczenia rocznego — dane wykazane w zweryfikowanym sprawozdaniu rocznym po dokonaniu korekt wymienionych w § 12. Osiągniętą rzeczywistą rentowność za dany okres porównuje się z roczną dyrektywną rentownością.

2. Jednostki PKS i PMPS „Pekaes” mogą dokonywać po upływie pierwszego półrocza i trzeciego kwartału wypłat zaliczkowych w wysokości nie przekraczającej 25% kwoty odpisu na fundusz zakładowy za dany okres. Wypłaty zaliczkowe na nagrody i świadczenia oraz na zaspokojenie innych potrzeb pracowników nie mogą przekraczać kwoty odpowiadającej 2% osobowego funduszu płac wykonanego w danym okresie.

§ 14. 1. Jeżeli roczna rzeczywista rentowność i roczne wskaźniki rzeczowe nie uzasadniają pełnej wysokości utworzonego i wypłaconego zaliczkowo funduszu zakładowego za pierwsze półrocze oraz za trzeci kwartał, kwoty nadpłacone podlegają potrą-

ceniu z funduszu następnego roku bądź z funduszy następných lat, aż do całkowitego zlikwidowania nadpłaty.

2. Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli w wyniku badania prawidłowości utworzonego funduszu zakładowego zostanie ujawnione, że jednostka PKS lub PMPS „Pekaes” dokonała odpisów w kwocie większej od rzeczywiście przysługującej.

§ 15. 1. Jednostkom PKS lub PMPS „Pekaes”, które utracą całkowicie prawo do tworzenia funduszu zakładowego, jednostka nadrzędna może zezwolić na dokonywanie wydatków na nagrody do wysokości kwoty nie przekraczającej 0,2% funduszu płac.

2. Wydatki, o których mowa w ust. 1, zalicza się na straty jednostki PKS lub PMPS „Pekaes”. Jeżeli jednak jednostce PKS lub PMPS „Pekaes” nie przysługuje prawo do utworzenia funduszu zakładowego tylko w początkowych kwartałach roku, a w następnych uzyska ona to prawo, wówczas wydatki na nagrody dokonane zgodnie z ust. 1 należy traktować jako zaliczkową wypłatę z funduszu zakładowego.

§ 16. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 września 1962 r. w sprawie tworzenia funduszu zakładowego w jednostkach organizacyjnych wojewódzkich przedsiębiorstw Państwowej Komunikacji Samochodowej oraz w Przedsiębiorstwie Międzynarodowych Przewozów Samochodowych „Pekaes” (Dz. U. Nr 50, poz. 243).

§ 17. Wykonanie rozporządzenia porucza się Ministrowi Komunikacji i Ministrowi Finansów oraz prezydiom wojewódzkich rad narodowych.

§ 18. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1967 r. i stosuje się przy tworzeniu funduszu zakładowego za 1966 r. dla jednostek zaopatrzeniowych wojewódzkich przedsiębiorstw Państwowej Komunikacji Samochodowej. Przepis § 11 rozporządzenia stosuje się również przy tworzeniu funduszu zakładowego za rok 1966 dla pozostałych jednostek PKS i PMPS „Pekaes”.

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz

65

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 10 lutego 1967 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie tworzenia funduszu zakładowego w przedsiębiorstwach wykonawstwa inwestycyjnego i geologicznych.

(Dziennik Ustaw z dnia 27 lutego 1967 r. Nr 7, poz. 30)

Na podstawie art. 4 i 5 ustawy z dnia 28 marca 1958 r. o funduszu zakładowym w przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 13, poz. 78) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 maja 1962 r. w sprawie tworzenia funduszu zakładowego w przedsiębiorstwach wykonawstwa inwestycyjnego i geologicznych (Dz. U. z 1962 r. Nr 36, poz. 162, z 1964 r. Nr 1, poz. 1 i Nr 42, poz. 285 oraz z 1966 r. Nr 7, poz. 43) wprowadza się następujące zmiany:

1) po § 12 dodaje się § 12a w brzmieniu:

„§ 12a. 1. Przedsiębiorstwom, które wykażą się szczególnymi osiągnięciami w zakresie terminowości oddawania obiektów do użytku oraz w zakresie poprawy jakości wykonywanych robót, jak również przedsiębiorstwom, w których zajdzie konieczność zneutralizowania skutków pogorszenia wynikowego poziomu kosztów całokształtu działalności, wywołanego przyczynami niezależnymi od przedsiębiorstwa — może być przyznany fundusz zakładowy lub mogą być dodatkowo zwiększone odpisy na fundusz zakładowy.

2. Na cele, o których mowa w ust. 1, może być

przeznaczona łączna kwota nie większa niż 0,5% planowanego osobowego funduszu płac przedsiębiorstw objętych rozporządzeniem.

3. O przyznaniu funduszu zakładowego lub o zwiększeniu odpisów na fundusz zakładowy orzeka:

1) w odniesieniu do przedsiębiorstw rozliczających się z budżetem centralnym:

a) minister — w granicach kwoty równej 0,2% planowanego osobowego funduszu płac przedsiębiorstw objętych rozporządzeniem,

b) dyrektor zjednoczenia — na podstawie uchwały kolegium zjednoczenia podjętej w porozumieniu z zarządem głównym właściwego związku zawodowego — w granicach limitu określonego przez ministra,

2) w odniesieniu do przedsiębiorstw rozliczających się z budżetami terenowymi — prezydium wojewódzkiej rady narodowej w porozumieniu z zarządem okręgowym właściwego związku zawodowego.

4. W uzasadnionych wypadkach właściwy minister może, w odniesieniu do przedsiębiorstw rozliczających się z budżetem centralnym, przekazać dyrektorom zjednoczeń w pełni uprawnienia do wydawania orzeczeń, o których mowa w ust. 3 pkt 1 lit. a), lub zatrzymać do swojej właściwości wydawanie orzeczeń odnośnie do całkowitej kwoty przeznaczonej na cele wymienione w ust. 1, prezydium zaś właściwej wojewódzkiej rady narodowej może, w odniesieniu do przedsiębiorstw rozliczających się z budżetami terenowymi, przekazać dyrektorom zjednoczeń w pełni uprawnienia do wydawania orzeczeń, o których mowa w ust. 3 pkt 2.”;

2) w § 13:

a) w ust. 1 wyrazy „korekty kosztów i wyników” zastępuje się wyrazami „korekty wartości sprzedaży i wyników”;

b) skreśla się ust. 2;

3) § 15 otrzymuje brzmienie:

„§ 15. Przy obliczaniu rzeczywistego wskaźnika wynikowego poziomu kosztów całokształtu działalności wyłącza się zysk i wartość sprzedaży, dotyczące:

1) robót budowlano-montażowych i prac geologicznych, jeżeli rozliczenie tych robót nie zostało dokonane na podstawie obowiązujących norm i cen,

2) produkcji pomocniczej i usług, jeżeli ceny wyrobów i usług nie są objęte obowiązującymi cennikami (taryfami), chyba że właściwy minister w porozumieniu z Ministrem Finansów postanowi inaczej; nie wyłącza się jednak zysku i wartości sprzedaży dotyczących wyrobów produkcji pomocniczej przeznaczonej na eksport lub zastępującej import mimo braku cen w obowiązującym cenniku, jeżeli sprzedaż tej produkcji nie przekracza 50% ogólnej wartości sprzedaży.”;

4) po § 17 dodaje się § 17a w brzmieniu:

„§ 17a. W przedsiębiorstwach objętych rozporządzeniem stosuje się odpowiednio, z uwzględnieniem warunków działania przedsiębiorstw wykonawstwa inwestycyjnego i geologicznych, przepisy uchwały Rady Ministrów i Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 28 października 1965 r. w sprawie zasad podziału funduszu zakładowego przeznaczonego na nagrody (Monitor Polski Nr 61, poz. 322).”

§ 2. Minister Finansów ogłosi w Dzienniku Ustaw jednolity tekst rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 maja 1962 r. w sprawie funduszu zakładowego w przedsiębiorstwach wykonawstwa inwestycyjnego i geologicznych z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji paragrafów, ustępów i punktów.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1966 r., z wyjątkiem przepisu § 1 pkt 4, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1967 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

66

UCHWAŁA Nr 13 RADY MINISTRÓW

z dnia 24 stycznia 1967 r.

w sprawie prowadzenia kart kwalifikacyjnych dla niektórych osób zatrudnionych w handlu, przemyśle spożywczym oraz w chłodnictwie składowym.

(Monitor Polski z dnia 13 lutego 1967 r. Nr 9, poz. 49)

W celu zapobieżenia zatrudnianiu w handlu, przemyśle piekarskim, garmazeryjnym, gastronomicznym, mięsny i drobiarskim oraz w chłodnictwie składowym osób, które dopuściły się nadużyć, Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Jednostki organizacyjne podległe i nadzorowane przez Ministra Handlu Wewnętrznego oraz jednostki handlu, przemysłu piekarskiego, garmazeryjnego, gastronomicznego, mięsnego, drobiarskiego i chłodnictwa składowego podległe innym ministrom obowiązane są prowadzić karty kwalifikacyjne dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach, z którymi łączy się majątkowa odpowiedzialność za powierzone mienie społeczne, a także dla innych pracowników mających swobodny dostęp do tego mienia.

2. Karty kwalifikacyjne prowadzi się również dla osób, z którymi jednostki określone w ust. 1 zawarły umowę zlecenia lub agencyjną, jeżeli osobom tym powierzone zostało mienie społeczne.

3. Dla pozostałych pracowników jednostek wymienionych w ust. 1 oraz dla pracowników zatrudnionych w organach Inspekcji Mięsnej i administracji handlu prezydiów rad narodowych karty kwalifikacyjne zakłada się w razie rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika za popełnione nadużycia w handlu, przemyśle piekarskim, garmazeryjnym, gastronomicznym, mięsny, drobiarskim i chłodnictwie składowym oraz za zaniedbanie obowiązku nadzoru lub kontroli, jeżeli przyczyniło się ono do powstania nadużycia.

4. Karta kwalifikacyjna jest dokumentem jawnym i powinna być na każde żądanie pracownika udostępniona mu do wglądu.

§ 2. 1. Minister Handlu Wewnętrznego ustali, po uzgodnieniu z Ministrem Przemysłu Spożywczego i Skupu, wzór karty kwalifikacyjnej oraz sposób prowadzenia kart kwalifikacyjnych i centralnego rejestru.

2. Karta kwalifikacyjna jest drukiem ścisłego zachowania.

§ 3. 1. Ministerstwo Handlu Wewnętrznego prowadzi centralny rejestr osób zwolnionych z pracy w jednostkach określonych w § 1 na podstawie art. 2 dekretu z dnia 18 stycznia 1956 r. o ograniczeniu dopuszczalności rozwiązywania umów o pracę bez wypowiedzenia oraz o zabezpieczeniu ciągłości pracy (Dz. U. z 1956 r. Nr 2, poz. 11 i Nr 41, poz. 187 oraz z 1959 r. Nr 27, poz. 170) za nadużycia lub niedobory oraz za zaniedbanie obowiązku nadzoru i kontroli, jeżeli osoby te przyczyniły się przez to do powstania nadużycia, zwany w dalszych przepisach uchwałą „centralnym rejestrem”.

2. Oprócz pracowników, o których mowa w ust. 1, centralny rejestr obejmuje także osoby, z którymi bez wypowiedzenia rozwiązano z ich winy umowę zlecenia lub agencyjną na skutek powstałych niedoborów lub dokonanych nadużyć. W piśmie zawiadamiającym o rozwiązaniu umowy powinna być podana przyczyna rozwiązania umowy.

§ 4. W razie rozwiązania umowy o pracę, umowy zlecenia lub umowy agencyjnej z osobami wymienionymi w § 1 w sposób i z przyczyn określonych w § 3 zakład pracy wysyła ich karty kwalifikacyjne do centralnego rejestru.

§ 5. 1. Jeżeli dokonane zwolnienie z pracy albo rozwiązanie umowy zlecenia lub agencyjnej zostało uznane za bezpodstawne lub nieważne, zakład pracy obowiązany jest przesłać odpowiedni dokument do centralnego rejestru wraz z wnioskiem o skreślenie zainteresowanej osoby z rejestru.

2. Dokumentami wymienionymi w ust. 1 są:

1) wyrok sądowy lub orzeczenie komisji rozjemczej, przywracające do pracy lub zasądzające odszkodowanie z powodu bezpodstawnego rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia albo ustalające nieważność zwolnienia z pracy lub rozwiązania umowy o pracę,

2) wyrok sądowy zasądzający odszkodowanie z powodu bezpodstawnego rozwiązania umowy zlecenia lub agencyjnej bez wypowiedzenia albo ustalający nieważność rozwiązania takiej umowy,

3) orzeczenie o uniewinnieniu lub umorzeniu postępowania karnego albo karno-administracyjnego z powodu niestwierdzenia czynu przestępczego lub niepełnienia przestępstwa albo z powodu braku znamion przestępstwa w czynnie stanowiącym podstawę do rozwiązania umowy bez wypowiedzenia,

4) orzeczenie sądu uznające za bezpodstawne w całości roszczenie o pokrycie niedoboru lub należności z innych tytułów, z powodu których nastąpiło rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia, z wyjątkiem

orzeczeń oddalających powództwo lub umarzających postępowanie wobec zapłaty dochodzonej należności, albo

5) pismo kierownika zakładu uchylające decyzję o rozwiązaniu umowy bez wypowiedzenia z winy osoby, z którą rozwiązano umowę, lub ugoda zawarta przed sądem lub komisją rozjemczą, jeżeli przesłanką jej zawarcia było uznanie przez zakład pracy rozwiązania umowy za bezpodstawne.

3. Na podstawie dokumentów wymienionych w ust. 2 skreślenie może nastąpić także na wniosek zainteresowanego.

4. Skreślając określoną osobę z rejestru, centralny rejestr zwraca jednocześnie jej kartę kwalifikacyjną z odpowiednią adnotacją zakładowi, który ją nadesłał.

§ 6. Karta kwalifikacyjna ulega usunięciu z centralnego rejestru i zniszczeniu po upływie 5 lat od daty rozwiązania umowy wymienionej w § 3.

§ 7. Ministrowie Handlu Wewnętrznego oraz Przemysłu Spożywczego i Skupu mogą w porozumieniu z zarządami głównymi właściwych związków zawodowych zarządzić, że przepisy uchwały stosuje się również do osób, które były zatrudnione w jednostkach organizacyjnych przemysłu mięsnego, chłodnictwa składowego na stanowiskach wymienionych w § 1, a po dniu 1 lipca 1964 r. zostały z pracy zwolnione z przyczyn określonych w § 3, z wyłączeniem jednakże osób, w odniesieniu do których zwolnienie z pracy lub rozwiązanie umowy zlecenia było stosownie do § 5 bezpodstawne lub nieważne.

§ 8. 1. Centralnym związkom spółdzielczym zaleca się wprowadzenie kart kwalifikacyjnych dla pracowników na stanowiskach wymienionych w § 1, zatrudnionych w jednostkach spółdzielczych, oraz dla osób, z którymi zawarto umowy zlecenia lub agencyjne.

2. Minister Handlu Wewnętrznego może w porozumieniu z właściwym centralnym związkiem spółdzielczym polecić objęcie centralnym rejestrem pracowników na stanowiskach wymienionych w § 1, zatrudnionych w jednostkach spółdzielczych, oraz osoby, z którymi te jednostki zawarły umowy zlecenia lub agencyjne, zwalnianych z pracy bądź z którymi rozwiązana została umowa zlecenia lub agencyjna w sposób i z przyczyn określonych w § 3.

§ 9. 1. Traci moc uchwała nr 141 Rady Ministrów z dnia 6 maja 1958 r. w sprawie ewidencji niektórych osób zatrudnionych w handlu (Monitor Polski z 1964 r. Nr 35, poz. 167).

2. Do czasu wydania przepisów przewidzianych w niniejszej uchwale pozostają w mocy przepisy wydane na podstawie uchwały wymienionej w ust. 1.

§ 10. Wykonanie uchwały porucza się Ministrowi Handlu Wewnętrznego, Ministrowi Przemysłu Spożywczego i Skupu oraz innym właściwym ministrom i kierownikom urzędów centralnych.

§ 11. Uchwała wchodzi w życie po upływie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU SPOŻYWCZEGO I SKUPU

z dnia 12 stycznia 1967 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach przemysłu mięsnego.*(Dziennik Ustaw z dnia 2 lutego 1967 r. Nr 4, poz. 15)*

Na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 30 marca 1965 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. Nr 13, poz. 91) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.**Przepisy ogólne.**

§ 1. Przepisy rozporządzenia dotyczą bezpieczeństwa i higieny pracy osób zatrudnionych w następujących zakładach i przedsiębiorstwach przemysłu mięsnego, zwanych dalej „zakładami”:

- 1) w zakładach mięsnych:
  - a) rzeźniach i bekoniarniach,
  - b) przetwórnich wędlin i wyrobów wędliniarskich,
  - c) oddziałach produkcji szynek i konserw,
  - d) topialniach tłuszczów,
- 2) w przedsiębiorstwach gospodarki zwierzętami rzeźnymi,
- 3) w przedsiębiorstwach tuczu przemysłowego,
- 4) w zakładach transportu przemysłu mięsnego,
- 5) w przetwórnich dziczyzny i bazach skupu dziczyzny bityj.

§ 2. 1. Teren zakładu powinien być wyposażony w urządzenia i zbiorniki zabezpieczające przed rozkładem odpadów zwierzęcych i produkcyjnych.

2. Składowanie mierzwy, obornika i innych odpadów powinno odbywać się w miejscach na ten cel wydzielonych, w części surowcowej zakładu.

3. Usuwanie odpadów powinno odbywać się pod nadzorem pracownika działu administracyjno-gospodarczego i przy użyciu sprzętu ochronnego oraz odzieży ochronnej zabezpieczającej przed zakażeniem bakteryjnym, wyziewami itp.

§ 3. 1. Układ dróg i chodników na terenie zakładu powinien zapewniać bezkolizyjny ruch pojazdów i pieszych.

2. Rampy, drogi, place manipulacyjne i chodniki powinny być w zimie oczyszczane ze śniegu i z lodu oraz utrzymywane w sposób zabezpieczający przed poślizgnięciem.

3. Przejścia wokół narożników budynków nie otoczonych chodnikiem powinny być zabezpieczone barierkami ochronnymi lub sygnalizacją ostrzegawczą.

§ 4. Na drogach komunikacyjnych wewnątrzzakładowych powinny być umieszczone znaki drogowe, obowiązujące na drogach publicznych.

§ 5. Pracownicy zatrudnieni przy obsłudze zwierząt powinni być pouczeni o sposobie bezpiecznego obchodzenia się z nimi, ze zwróceniem specjalnej uwagi na środki ostrożności postępowania ze zwierzętami złośliwymi.

§ 6. W pomieszczeniach produkcyjnych, które podlegają dezynfekcji środkami odkażającymi, ściany do wysokości co najmniej 2 m powinny być pokryte

materiałami nienasiąkliwymi, odpornymi na działanie stosowanych środków (np. płytkami ceramicznymi).

§ 7. W pomieszczeniach produkcyjnych podłogi należy utrzymywać w czystości i porządku, w stanie zapobiegającym poślizgnięciu.

§ 8. 1. W pomieszczeniach produkcyjnych zabrania się gromadzenia jakichkolwiek przedmiotów nie związanych z produkcją.

2. Zabrania się gromadzenia jakichkolwiek przedmiotów w korytarzach i na klatkach schodowych.

§ 9. Pomieszczenia produkcyjne i pomocnicze powinny mieć stale zapewniony dopływ gorącej i zimnej wody niezbędnej do zmywania posadzek, ścian, stołów itp.

§ 10. Stoły, kloce, wanny itp. stosowane przy wyrobie produktów mięsnych powinny być tak wykonane i utrzymywane, by nie powodowały okaleczeń pracowników.

§ 11. Przy stanowiskach pracy, na których mogą być wykonywane czynności w pozycji siedzącej, stoły powinny być tak usytuowane, aby umożliwiały swobodne wykonywanie pracy. Przy stołach powinny być zainstalowane krzesła obrotowe z oparciem lędźwiowym.

§ 12. Odległość pomiędzy stanowiskami pracy, na których używane są noże, powinna wynosić co najmniej 1 m.

§ 13. Oparzelniki, autoklawy, kotły otwarte, piece duńskie i urządzenia do sterylizacji puszek oraz słoiki powinny być wyposażone w odciały miejscowe do odprowadzania par, gazów i spalin.

§ 14. 1. Komory wędzarnicze i parzelne powinny być szczelne w stopniu uniemożliwiającym wydzielanie się dymu i pary do pomieszczeń produkcyjnych.

2. Otwieranie komór wędzarniczych, podłączonych do dymogeneratorów, może być dokonywane dopiero po zamknięciu dopływu dymu do komory wędzarniczej i włączeniu wentylatora wyciągowego dymu.

§ 15. W drzwiach komór wędzarniczych i parzelnych, które nie posiadają samoczynnej aparatury kontrolno-pomiarowej, powinny być zainstalowane termometry i wzierniki kontrolne do śledzenia przebiegu procesu wędzenia lub parzenia bez potrzeby otwierania drzwi komór.

Rozdział 2.**Transport wewnętrzny.**

§ 16. W pomieszczeniach i w magazynach produkcyjnych drogi komunikacyjne do transportu międzyoddziałowego należy utrzymywać w stanie czystym, a powstałe uszkodzenia podłogi powinny być niezwłocznie usunięte.

§ 17. Przewożenie materiałów powinno odbywać się na dostosowanych do tego celu wózkach.

§ 18. Wózki ręczne i akumulatorowe używane wewnątrz pomieszczeń produkcyjnych i magazynowych powinny być zaopatrzone w koła ogumione.

§ 19. Zabrania się ładowania wózków tak, aby ładunek przesłaniał pole widzenia kierującego wózkiem.

§ 20. 1. Hamulce wózków akumulatorowych lub spalinowych powinny być sprawne, zapewniające zatrzymanie pojazdu na drodze długości 1 m przy szybkości 6 km/godz.

2. Zabrania się używania wózków akumulatorowych lub spalinowych, które nie posiadają sprawnie działającej sygnalizacji dźwiękowej i świetlnej.

3. Wózki akumulatorowe lub spalinowe powinny być zabezpieczone przed możliwością ich uruchomienia przez osoby niepowołane.

4. Stanowisko kierowcy wózka akumulatorowego lub spalinowego powinno być zabezpieczone metalową osłoną chroniącą kierowcę przed wypadkiem.

§ 21. Zabrania się przewożenia osób na nie przystosowanych do tego celu wózkach akumulatorowych lub spalinowych.

§ 22. Zabrania się popychania wózkami akumulatorowymi i spalinowymi innych pojazdów.

§ 23. Kierowcy wózków akumulatorowych lub spalinowych powinni posiadać wymagane kwalifikacje i sprawdzoną przez lekarza przydatność do wykonywania tej pracy.

§ 24. 1. W zakładach należy wydzielić odpowiednie pomieszczenia do garażowania wózków.

2. Zabrania się garażowania wózków w halach produkcyjnych.

§ 25. 1. Rozjazdy torów przenośników podwieszonych powinny posiadać zabezpieczenia przed spadnięciem wózka.

2. Wózki i tory przenośników podwieszonych powinny być wykonane i utrzymywane w sposób uniemożliwiający spadnięcie wózka z toru.

§ 26. Wózki przenośników podwieszonych powinny być przesuwane w miarę możliwości mechanicznie.

§ 27. Wózki przenośników podwieszonych powinny posiadać oznaczenia określające dopuszczalne obciążenie wózka.

§ 28. 1. Przeglądy bieżące urządzeń przenośników podwieszonych powinny być przeprowadzane codziennie po wyłączeniu urządzeń z ruchu.

2. Przeglądy techniczne urządzeń wymienionych w ust. 1 powinny być dokonywane co najmniej raz w miesiącu.

§ 29. Zakład powinien prowadzić książki kontroli technicznej i konserwacji przenośników podwieszonych.

Rozdział 3.

Transport zewnętrzny.

§ 30. 1. Pojazdy konne używane do transportu zewnętrznego powinny posiadać stałe siedzenie z oparciem tylnym, zabezpieczenia boczne i oparcie dla nóg.

2. Nad oparciem nóg na wysokości nie mniejszej niż 0,8 m powinna być umieszczona poręcz ochronna.

3. Z prawej strony siedzenia woźnicy powinien być zainstalowany sprawnie działający hamulec ręczny.

4. Wejście na pojazd powinno odbywać się po stopniach; najniższy stopień powinien znajdować się nie wyżej niż 0,6 m nad poziomem jezdni.

§ 31. Samochody do przewozu mięsa i zwierząt powinny być wyposażone w niezbędny sprzęt pomocniczy.

§ 32. Zabrania się przewożenia ludzi w skrzyniach samochodów chłodni, izotermicznych i do przewożenia żywców.

§ 33. 1. W skrzyni samochodu do przewozu żywców powinny znajdować się listwy do zakładania przegród, kółka zakotwiczone do przywiązywania zwierząt dużych, łańcuchy do ściągania boków skrzyń oraz niezawodne zamknięcie tylnej burty.

2. Kółka do przywiązywania zwierząt powinny być wpuszczane w ścianę, tak by nie wystawały na zewnątrz.

§ 34. Wyładunek samochodów, w których jest dwupoziomowa podłoga (do przewozu świń i prosiąt), powinien odbywać się przy pomocy dostosowanych do tego celu ramp.

§ 35. Konie, buhaje i krowy transportowane samochodem powinny być przywiązywane i ustawiane przodem w kierunku jazdy samochodu.

§ 36. Skrzynie samochodów posiadających stałą obudowę powinny posiadać oświetlenie elektryczne wewnątrz skrzyni od strony kabiny kierowcy.

§ 37. 1. Załadunek i wyładunek zwierząt z samochodów lub wagonów powinien odbywać się przy pomocy ramp stałych lub ruchomych.

2. Rampa powinna być odpowiednio dostosowana do szerokości i wysokości pojazdu lub wagonu.

3. Rampy ruchome powinny mieć zaczepy do samochodu lub wagonu, a koła zabezpieczone przed ich cofnięciem się.

§ 38. 1. Bydło i konie należy wprowadzać do samochodów lub wagonów pojedynczo.

2. Zwierzęta łagodne powinny się wprowadzać w pierwszej kolejności, a następnie sztuki złośliwe i odporne.

§ 39. 1. Konwojent zwierząt przewożonych wagonami kolejowymi nie przystosowanymi do tego celu powinien mieć w środku wagonu wydzielone i zabezpieczone barierami ochronnymi miejsce przebywania oraz miejsce na sprzęt pomocniczy.

2. W drzwiach wagonu powinien być umocowany poprzeczny dźwąg (barierka) na wysokości 1,10 m.

3. Przy wyładunku zwierząt przestrzeń między wagonami lub samochodem a rampą stałą powinna być zabezpieczona pomostem z poręczami o wysokości 1,10 m.

§ 40. Konwojenci przewożonych wagonami kolejowymi zwierząt powinni być przeszkoleni w zakresie bezpiecznego wykonywania czynności wewnątrz wagonów.

§ 41. 1. Pracownicy ładunkowi i konwojenci zwierząt powinni być wyposażeni w poganiacze elektryczne lub pałki gumowe, dźwągki, liny i łańcuchy.

2. Konwojenci zwierząt powinni być wyposażeni w apteczkę podręczną, wiadro, latarkę elektryczną i skrzynię z niezbędnymi narzędziami.

§ 42. Zabrania się konwojentom karmienia i pojenia zwierząt w miejscach nie przeznaczonych do tego celu.

Rozdział 4.

Produkcja i magazynowanie.

§ 43. Ogólna kubatura i powierzchnia w nowo budowanych halach uboju, przypadające na jednego pracownika, powinny wynosić co najmniej 20 m³ i 5 m².

§ 44. Należy uniemożliwić przedostawanie się do hali uboju powietrza z pomieszczeń uciążliwych działów pomocniczych.

§ 45. 1. Bydło złośliwe powinno być doprowadzone do uboju w pierwszej kolejności.

2. W poczekalni przedubojowej bydło i konie powinny być przywiązane do uwiązów.

§ 46. Przy stanowiskowym uboju bydła należy przed oszołomieniem zwierzęcia przywiązać je łańcuchem do kółka w posadzce.

§ 47. Przed oszołomieniem zwierząt ciężkich lub buhajów aparatem bólowym należy wystrzyc sierść w okolicach kości czołowej zwierzęcia i miejsce to zmoczyć wodą.

§ 48. Zabrania się oszalaiania zwierząt przy pomocy pałek, młotów, siekier lub podobnych przedmiotów.

§ 49. 1. Komora do oszalaiania bydła powinna posiadać mechaniczne urządzenie do otwierania i zamykania drzwi, otwierania ściany bocznej i podnożenia podłogi.

2. Przed przystąpieniem do oszalaiania bydła mechanizm komory powinien być sprawdzony i w razie stwierdzenia jego niesprawności wyłączony z eksploatacji.

§ 50. Zabrania się pracownikom wchodzenia do komory oszalaiania bydła razem z wprowadzanym zwierzęciem.

§ 51. 1. Skórowanie powinno odbywać się w zasadzie mechanicznie.

2. W zakładach, w których nie ma urządzeń do mechanicznego skórowania, prace te należy wykonywać ręcznie na wózkach, rozpinaczach lub stołach przeznaczonych specjalnie do tego celu.

§ 52. 1. Przy obróbce tusz na wisząco podłogi pomostów powinny być utrzymywane w stałej czystości, eliminującej poślizgnięcie.

2. Pomosty powinny posiadać mocną barierę o wysokości 1,10 m, poprzeczkę w połowie wysokości i u dołu krawężnik o wysokości 0,15 m.

§ 53. W razie ręcznego przepalawiania tusz powinno być wydzielone miejsce na zamach toporem, co najmniej o średnicy 2 m.

§ 54. Zabrania się prowadzenia rozbioru i wykrawania mięsa o temperaturze niższej niż 3°C wewnątrz mięśni.

§ 55. W pomieszczeniach gruczolarni zabrania się używania ognia otwartego.

§ 56. Substancje konserwujące, jak alkohol etylowy, eter itp., powinny być w gruczolarni przechowywane pod zamknięciem oraz wydawane do produkcji w ilościach niezbędnych do dziennego zużycia.

§ 57. Wysokość stosów skór w solarni nie powinna przekraczać 1,50 m.

§ 58. 1. Nadmuchiwanie pęcherzy i jelit powinno odbywać się przy pomocy sprężonego powietrza.

2. Zabrania się nadmuchiwania pęcherzy i jelit ustami.

§ 59. Pracownicy zatrudnieni w jelicziarniach powinni przed przystąpieniem do posiłku lub zapalenia papierosa umyć ręce i wypłukać jamę ustną środkami dezynfekcyjnymi wskazanymi przez lekarza.

§ 60. Pracownicy jelicziarni powinni pracować w cienkich rękawicach gumowych oraz używać maści ochronnych do rąk.

§ 61. Wchodzenie do basenów peklowniczych o głębokości większej niż 1 m powinno odbywać się tylko po drabinie, posiadającej górne zaczepy dostosowane do rodzaju krawędzi basenu.

§ 62. 1. Zapalanie palników gazowych w komorach wędzarniczych dopuszczalne jest tylko po uprzednim zapaleniu świecy gazowej.

2. Zabrania się zapalania palników gazowych bezpośrednio zapalkami.

3. Oświetlenie komór wędzarniczych powinno odbywać się za pomocą lamp elektrycznych przenośnych o napięciu nie przekraczającym 24 V.

§ 63. 1. Do komór wędzarniczych dozwolone jest wejście tylko po należytym ich przewietrzeniu.

2. Ręczny załadunek i wyładunek wędlin zawieszonych na kijach do komór wędzarniczych może się odbywać tylko przy użyciu pomostów lub schodków dostosowanych do wymiarów komory wędzarniczej.

§ 64. 1. Lutowanie puszek powinno odbywać się w pomieszczeniu specjalnie na ten cel wydzielonym.

2. W czasie pracy lutowacze powinni używać okularów i rękawic ochronnych.

§ 65. 1. Regały, półki, stojaki itp. urządzenia w pomieszczeniach magazynowych powinny być należycie umocowane, w sposób wykluczający możliwość ich przewrócenia.

2. Urządzenia wymienione w ust. 1 powinny być oznaczone tabliczkami określającymi dopuszczalne ich obciążenie.

3. Układanie i zdejmowanie wyrobów z urządzeń wymienionych w ust. 1 na wysokości powyżej 1,5 m powinno odbywać się mechanicznie lub przy użyciu pomostów.

4. Przedmioty łatwo wywrotne należy w magazynach zabezpieczyć przy pomocy odpowiednich podpór.

§ 66. Ćwierćtusze bydłce i końskie powinny być zawieszane na rozpinaczu na wypreparowanych ścięgnaach kończyn.

§ 67. 1. Magazyny wędlin i wyrobów wędliniarskich powinny być wyposażone w specjalne drabinki umożliwiające wygodną i bezpieczną pracę przy regałach.

2. Zabrania się korzystania ze skrzyń jako pomostów do zawieszania wędlin.

§ 68. 1. Wysokość stosów skrzynek ze smalcem i konserwami, układanych ręcznie, nie powinna przekraczać 1,50 m.

2. Układanie w stopy skrzynek ze smalcem i konserwami powyżej 1,50 m powinno odbywać się mechanicznie lub przy użyciu pomostów.

3. Skrzyńki i puszki powinny być układane w stopy w sposób zabezpieczający przed ich zawaleniem się. Zabrania się wyciągania skrzynek lub puszek z dolnych warstw stosów.

4. Odległość pomiędzy poszczególnymi stosami a ścianami powinna wynosić co najmniej 1 m, natomiast od stropu co najmniej 0,50 m.

§ 69. Beczki drewniane należy magazynować:

- 1) puste w pozycji stojącej, jedna na drugiej w stosach do wysokości 3 warstw beczek,
- 2) z cieczami w pozycji leżącej, tylko w jednej warstwie, przy czym należy zabezpieczyć je klinami przed możliwością potoczenia się,
- 3) z ciałami stałymi w pozycji stojącej tylko w jednej warstwie.

§ 70. Wysokość stosów pasz magazynowanych w workach, układanych ręcznie, nie powinna przekraczać 1,50 m; układanie ponad tę wysokość powinno być mechaniczne.

Rozdział 5.

Maszyny, urządzenia i narzędzia produkcyjne.

§ 71. W nowo budowanych, przebudowywanych lub modernizowanych zakładach maszyny i urządzenia stanowiące wyposażenie pomieszczeń produkcyjnych powinny być ustawione w kolejności zapewniającej potokowość produkcji i nie powodującej krzyżowania się toków produkcyjnych.

§ 72. 1. Maszyny i urządzenia powinny być tak usytuowane, aby w czasie ich obsługi i konserwacji zapewniony był swobodny dostęp ze wszystkich stron.

2. Każda maszyna lub urządzenie powinny być usytuowane w sposób umożliwiający obsługującemu pracę w normalnej pozycji.

3. Maszyny i urządzenia powinny posiadać książkę kontroli.

4. Maszyna lub urządzenie zasilane energią elektryczną, gazem, parą lub sprężonym powietrzem powinny posiadać wyłączniki siły albo zawory odcinające, znajdujące się w zasięgu ręki obsługującego pracownika.

§ 73. 1. Naprawy, konserwacje i czyszczenie maszyn lub urządzeń powinny być dokonywane tylko po ich wyłączeniu z ruchu i zabezpieczeniu przed przypadkowym włączeniem.

2. Uruchomienie maszyn lub urządzeń oraz ich obsługa powinny odbywać się wyłącznie przez osobę przeszkoloną i wyznaczoną do tego celu.

3. Zabrania się wkładania ręki do będących w ruchu maszyn o napędzie mechanicznym, jak np. kuter, mieszarka, kralnica.

§ 74. 1. Górna krawędź oparzelnika powinna być zainstalowana co najmniej na wysokości 1,10 m od poziomu podłogi.

2. Zewnętrzna strona oparzelnika nie powinna posiadać wystających i uszkodzonych części jego obudowy.

3. Pracownik zatrudniony przy obsłudze oparzelnika powinien być zabezpieczony przed możliwością oparzenia.

§ 75. 1. Pracownicy w czasie obsługi oparzelnika powinni znajdować się w odległości co najmniej 1,50 m od podnośnika do szczeciniarki.

2. Ręczne doczyszczanie powinno odbywać się w odległości co najmniej 1 m od wyrzutni bębna szczeciniarki.

3. Knebel zatykający gardziel należy usunąć przed podaniem tuszy do szczeciniarki.

4. Zabrania się poprawiania lub ręcznego wyjmowania tusz w czasie ruchu szczeciniarki.

§ 76. Urządzenie do skórowania mechanicznego po-

winno być po obu bokach zabezpieczone barierkami, a miejsca opadania skór i łańcuchów zabezpieczone siatkami do wysokości 2 m.

§ 77. 1. Otwieranie i zamykanie pieca do opalania tusz wieprzowych (pieca duńskiego) oraz wprowadzanie i wyjmowanie tusz powinno odbywać się za pomocą urządzeń mechanicznych.

2. Zapalanie pieca powinno odbywać się za pomocą pręta metalowego o długości co najmniej 1,50 m z umieszczonym na końcu źródłem ognia.

3. Pracownik obsługujący piec powinien pracować w okularach, rękawicach i fartuchu ochronnym.

§ 78. 1. Urządzenie do prześwietlania skór powinno być zasilane prądem o napięciu nie przekraczającym 24 V i posiadać obudowę żarówek uniemożliwiającą oślnienie pracownika promieniami świetlnymi.

2. Przy kontroli skór należy posługiwać się ekranem wykonanym ze szkła mlecznego o gładkiej powierzchni.

§ 79. 1. Przed napełnieniem destruktoru surowcem w urządzeniu utylizacyjnym dopływ pary i wody powinien być zamknięty.

2. Przed rozpoczęciem procesu sterylizacji w urządzeniu utylizacyjnym destruktor powinien być dokładnie odpowietrzony.

3. Obniżanie ciśnienia pary w destruktorze po zakończeniu procesu sterylizacji powinno być dokonywane przez okres co najmniej 5 minut.

4. Otwieranie klapy destruktoru powinno odbywać się za pomocą urządzenia mechanicznego dopiero po uprzednim usunięciu pary i wyrównaniu ciśnienia w destruktorze z ciśnieniem zewnętrznym.

§ 80. Młynki do rozdrabniania kuchów oraz do mielenia kości powinny być szczelnie obudowane w sposób uniemożliwiający wydzielanie się pyłu do pomieszczeń pracy oraz powinny posiadać urządzenia odpylające.

§ 81. 1. Ręczne elektryczne piły ramowe powinny być podwieszane oraz posiadać urządzenie pozwalające na ich podnoszenie i opuszczanie w sposób zapewniający bezpieczną pracę.

2. Ręczne elektryczne piły tarczowe powinny posiadać osłony tarcz w całej części nieroboczej.

3. Piły elektryczne postumentowe w ich części nieroboczej powinny być osłonięte. Piły te powinny być przytwierdzone do fundamentu lub do podłogi.

4. Piły elektryczne powinny posiadać zasilanie elektryczne o napięciu nie większym niż 24 V.

5. Zabrania się używania pił, których brzeszczoty są uszkodzone.

6. Zabrania się używania elektrycznych pił ręcznych, których automatyczne wyłączniki, umieszczone w rękojeściach, są uszkodzone.

§ 82. 1. Kosz zasypowy maszyny do rozdrabniania mięsa, typu „wilk”, przy ręcznym podawaniu surowca powinien być wyposażony w pierścień ochronny dostosowany do rodzaju i wymiaru kosza.

2. Przed uruchomieniem maszyny (ust. 1) pracownik powinien sprawdzić, czy lej zasypowy jest pusty.

3. Załadunek maszyny (ust. 1) powinien odbywać się przy pomocy podajnika, zsuwu lub wideł.

4. Popychanie mięsa dozwolone jest tylko przy pomocy specjalnego popychacza.

5. Zabrania się odgarniania ręką mięsa z siatki ochraniającej urządzenie tnące.

§ 83. W czasie pracy kuter, kostkownica i krajalnica powinny mieć zamknięte pokrywy, a ich otwarcie powinno spowodować automatyczne wyłączenie maszyny z ruchu.

§ 84. 1. Sprawdzanie konsystencji masy mięsnej w czasie ruchu kutra powinno odbywać się tylko przy pomocy specjalnych łopatek.

2. Zabrania się ręcznego wyładunku masy mięsnej z kutra podczas jego ruchu.

§ 85. 1. Zabrania się sprawdzania masy mięsnej i jej wyjmowania podczas ruchu mieszarki.

2. Mieszarka podczas pracy powinna posiadać zamkniętą pokrywę.

§ 86. 1. Nadziewarka powietrzna lub olejowa powinna posiadać manometry oraz ogranicznik dolnego i górnego posuwu tłoka.

2. Do czyszczenia nadziewarki pracownik powinien używać specjalnie przeznaczonych do tego celu narzędzi.

§ 87. 1. Zabrania się uruchamiania zamykarki z otwartymi osłonami głowicy.

2. Zamykarka do słoï powinna posiadać osłony zabezpieczające pracownika przed odpryskami szkła.

3. W razie niemożności zainstalowania osłon pracownik powinien być wyposażony w przyłbicę ochronną z tworzywa sztucznego.

4. Pompy próżniowe do zamykarek powinny być zabezpieczone stałymi osłonami, uniemożliwiającymi dostęp niepowołanym pracownikom.

§ 88. 1. Pracownik przed rozpoczęciem pracy przy aparacie próżniowym powinien sprawdzić stan kolby lutowniczej, a w razie jej uszkodzenia przerwać pracę i zgłosić do naprawy.

2. Otwieranie aparatu próżniowego powinno odbywać się po uprzednim wyrównaniu ciśnienia w aparacie z ciśnieniem zewnętrznym.

§ 89. 1. Kotły otwarte, których krawędź wystaje mniej niż 1 m nad poziom podłogi, powinny posiadać bariery ochronne.

2. Otwarte kotły do wytopu tłuszczów powinny posiadać mechaniczne mieszadła.

3. Opróżnianie autoklawów i kotłów do wytopu tłuszczu i wody powinno odbywać się zaworami spustowymi.

4. Otwieranie autoklawów powinno odbywać się po uprzednim wyrównaniu ciśnienia w autoklawie z ciśnieniem zewnętrznym.

§ 90. Pomosty przy aparatach do ciągłego wytopu tłuszczu powinny posiadać bariery ochronne bez względu na to, na jakiej wysokości znajduje się pomost.

§ 91. 1. Wymiany części wirówki powinien dokonywać tylko upoważniony pracownik.

2. W razie stwierdzenia nadmiernej wibracji lub innych nieprawidłowości w działaniu wirówki pracownik powinien natychmiast wyłączyć ją z ruchu i zawiadomić o tym bezpośredniego przełożonego.

§ 92. 1. Opalanie tusz powinno odbywać się tylko za pomocą pistoletów gazowych.

2. Zabrania się używania lamp benzynowych, nadtowych lub spirytusowych do opalania tusz.

3. Instalacja gazowa powinna być doprowadzona

metalowymi przewodami do stanowisk roboczych i zakończona zaworami zamykającymi.

4. Butle z gazem palnym powinny znajdować się na zewnątrz hali produkcyjnej w wydzielonym pomieszczeniu.

§ 93. 1. Kleszcze do oształamiania elektrycznego świń powinny posiadać izolowane ramiona i rękojeści z materiału dielektrycznego.

2. Na prawej rękojeści kleszczy powinien być zainstalowany automatyczny wyłącznik prądu.

3. Transformator redukujący napięcie powinien być umieszczony na stałe w miejscu dostępnym dla pracownika posługującego się kleszczami.

4. Zabrania się używania kleszczy niesprawnych technicznie i nie posiadających ochronnych pierścieni izolujących.

5. Kleszcze do oształamiania powinny być zasilane prądem o napięciu nie przekraczającym 80 V.

§ 94. Przepisy § 93 stosuje się odpowiednio do przyrządu służącego do elektrycznego oształamiania bydła w komorach (dziiryty).

§ 95. 1. Aparaty bolcowe i naboje do oształamiania sztuk ciężkich powinny być przechowywane pod zamknięciem po zakończeniu pracy i w czasie jej przerwy.

2. Po dokonaniu 50 strzałów oraz po zakończeniu pracy należy aparat bolcowy rozebrać, oczyścić i nasmarować wskazanymi przez wytwórcę substancjami.

3. Uszkodzony aparat bolcowy należy przesłać do wytwórcy celem naprawy.

4. Użytkownicy aparatów bolcowych obowiązani są do ścisłego przestrzegania instrukcji o ich obsłudze.

§ 96. 1. Noże, tasaki, topory i inne ostre narzędzia po zakończeniu pracy i w czasie przerw w pracy powinny być przechowywane w specjalnie na ten cel przeznaczonych miejscach lub futerałach.

2. Zabrania się pozostawiania noży, toporów, tasaków i innych ostrych narzędzi na stołach, klocach i innych urządzeniach po zakończeniu pracy lub w przerwach w pracy.

3. Zabrania się umieszczania noży w cholewach butów, w kieszeniach, za paskami fartuchów lub przenoszenia ich w rękach bez futerałów.

4. Rękojeści noży powinny posiadać takie zabezpieczenia, aby ręka nie mogła się ześliznąć na ostrze noża.

5. Zabrania się używania noży, toporów, tasaków i innych narzędzi o uszkodzonych bądź nadmiernie wyrobionych ostrzach.

Rozdział 6.

Higiena pracy.

§ 97. Pracownicy, którzy w czasie pracy zetknęli się ze zwierzętami chorymi na choroby zwierzęce mogące się przenieść na ludzi, powinni być skierowani na badania lekarskie.

§ 98. 1. Pracownicy zatrudnieni przy obsłudze zwierząt chorych na choroby, o których mowa w § 97, i przy uprzążaniu zwłok tych zwierząt powinni posiadać specjalną odzież ochronną, sprzęt ochrony osobistej i narzędzia, które po zakończeniu pracy powinny być poddane odkażeniu pod nadzorem lekarza.

2. Pracownicy wymienieni w ust. 1 po zakończeniu pracy powinni całe ciało umyć pod natryskiem.

§ 99. Pracownicy stykający się ze zwierzęciem po-

dejrzanym o nosaciznę powinni być wyposażeni w specjalną odzież ochronną i sprzęt ochrony osobistej, nakrycia głowy oraz tampon na nos i usta.

§ 100. Zabrania się zatrudniania przy obsłudze zwierząt chorych lub stykaniu się z mięsem z tych zwierząt pracowników ze skaleczeniami rąk.

§ 101. 1. Zabrania się na terenie zakładu dojenia krów przeznaczonych do uboju.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy baz opasowych.

§ 102. Pracownicy tuczarń, baz skupu i magazynów żywca w okresie zagrożenia przyszczycą zobowiązani są do częstej dezynfekcji rąk, codziennej zmiany odzieży ochronnej i odkażania obuwia na matach dezynfekcyjnych.

§ 103. 1. Wszystkim pracownikom zabrania się w czasie pracy spożywania posiłków i palenia papierosów.

2. Spożywanie posiłków i palenie papierosów powinno odbywać się po uprzednim umyciu i odkażeniu rąk, w miejscach lub pomieszczeniach specjalnie na ten cel przeznaczonych.

§ 104. Po zakończeniu pracy pracownicy powinni dokładnie oczyścić i wymyć impregnowaną odzież roboczą i ochronną oraz obuwie i zdać je do suszarni.

§ 105. Każdego dnia przed rozpoczęciem pracy majstrowie lub brygadziści powinni sprawdzić stan sprzętu ochrony osobistej pracowników i usunąć sprzęt nie odpowiadający wymaganiom bezpieczeństwa i higieny pracy.

Rozdział 7.

Wymagania higieniczno-sanitarne.

§ 106. 1. Szatnie wieszakowe powinny być stosowane tylko do przechowywania odzieży roboczej pod warunkiem równoczesnego wydzielenia oddzielnych szatni, przeznaczonych na szatnię podstawową (dla odzieży domowej).

2. Szatnie wieszakowe powinny być obsługiwane przez specjalnych pracowników (szatniarzy) przyjmujących i wydających pracownikom odzież.

3. Odzież powinna być zawieszana w taki sposób, aby bezpośrednio nie stykała się ze sobą. Odstęp pomiędzy wieszakami powinien wynosić co najmniej 0,25 m.

§ 107. 1. Kabina natryskowa powinna posiadać zsuwane zasłony nieprzezroczyste i nieprzemakalne.

2. W kabinie natryskowej powinna znajdować się mydelniczka umocowana do ściany kabiny.

§ 108. Podłoga w kabinie natryskowej powinna być wyłożona kratką z masy plastycznej. Szerokość szczelin kratki nie powinna przekraczać 2 cm.

§ 109. W pomieszczeniu natrysków powinny znajdować się wieszaki na ręczniki i bieliznę osobistą pracownika.

§ 110. Pomieszczenia umywalni i natrysków powinny być wyposażone w naczynia z płynem do dezynfekcji rąk.

§ 111. Wejściowe pomieszczenia izolujące przy ustępach powinny być wyposażone w umywalki z ciepłą i zimną wodą bieżącą, wieszaki, naczynia z płynem do dezynfekcji rąk, mydło do mycia rąk oraz maty we wgłębieniach do dezynfekcji obuwia.

§ 112. W zakładzie powinny być wydzielone i odpowiednio wyposażone pokoje noclegowe dla kierowców i konwojentów.

§ 113. 1. Pomieszczenia produkcyjne, pomocnicze, magazynowe i teren zakładu powinny być po zakończeniu pracy dokładnie oczyszczone i umyte.

2. Dezynfekcja pomieszczeń produkcyjnych powinna być przeprowadzana w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż raz w tygodniu.

§ 114. Urządzenia, maszyny, sprzęt i narzędzia po zakończeniu pracy powinny być oczyszczone i wydezynfekowane.

§ 115. 1. W halach produkcyjnych powinny być umieszczone szczelnie zamykane konfiskatory (zbiorniki na odpadki) w ilości odpowiadającej rzeczywistym potrzebom.

2. Konfiskatory powinny być zaopatrzone w zamek lub kłódkę, a klucz powinien posiadać lekarz weterynaryjnego badania mięsa.

§ 116. Zbiorniki ścieków nie posiadające odpływu do sieci kanalizacyjnej powinny być opróżniane w takich okresach, aby nie dopuścić do przelania się ich zawartości na zewnątrz, a po opróżnieniu poddane oczyszczeniu i dezynfekowaniu.

§ 117. 1. Gnojownie, mierzwialniki i śmietniki powinny być codziennie opróżniane i dezynfekowane.

2. W razie niemożliwości codziennego wywożenia nawozu powinien on być przesypany środkiem dezynfekcyjnym.

§ 118. 1. Konfiskator główny powinien być szczelny i stale zamknięty.

2. Konfiskator główny powinien być opróżniany przez zakład utylizacyjny w okresie letnim codziennie, a w okresie zimowym nie rzadziej niż co 48 godzin.

3. Odpady nie odebrane w terminach ustalonych w ust. 2 należy skazić 2% roztworem sody kaustycznej, wywieźć na grzebowisko zwierzęce i zakopać.

4. Opróżniony konfiskator główny powinien być oczyszczony i zdezynfekowany 2% roztworem sody kaustycznej.

§ 119. 1. Pracownicy zatrudnieni przy sporządzaniu roztworów odkażających i przeprowadzaniu dezynfekcji tymi środkami powinni używać sprzętu ochrony osobistej zabezpieczającego ich przed szkodliwym działaniem tych środków.

2. Prace wymienione w ust. 1 powinny być wykonywane pod nadzorem weterynaryjnej inspekcji sanitarnej.

§ 120. W budynku rzeźni sanitarnej powinny być urządzone dla pracowników tej rzeźni szatnie, natryski, umywalnia i ustępy oraz miejsce na sprzęt i środki odkażania.

Rozdział 8.

Przepisy końcowe.

§ 121. Przepisy § 24 ust. 2, § 89 ust. 2 i § 112 nie dotyczą zakładów podległych Centrali Rolniczej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” oraz Centralnemu Związkowi Spółdzielczości Pracy.

§ 122. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z wyjątkiem § 3 ust. 3, § 15, § 20 ust. 4, § 92 ust. 3 i 4 oraz § 112, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1968 r.

Minister Przemysłu Spożywczego i Skupu: *F. Pisula*

68

ROZPORZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 19 stycznia 1967 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad i trybu zaliczenia niektórych okresów do okresów zatrudnienia.

(Dziennik Ustaw z dnia 2 lutego 1967 r. Nr 4, poz. 17)

Na podstawie art. 8 ust. 4 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 97 i z 1965 r. Nr 14, poz. 98) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 16 stycznia 1957 r. w sprawie zasad i trybu zaliczenia niektórych okresów do okresów zatrudnienia (Dz. U. Nr 4, poz. 20 i Nr 55, poz. 272) wprowadza się następującą zmianę:

dotychczasową treść § 1 oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Za okresy służby w oddziałach, które prowadziły walkę z hitlerowskim okupantem, podlegające

zaliczeniu do okresów zatrudnienia w myśl art. 8 ust. 1 pkt 6 dekretu, uważa się również okresy służby w oddziałach ruchu oporu, które istniały na terenie innych państw.”

§ 2. Sprawy osób, którym odmówiono renty wskutek niezaliczenia okresów wymienionych w § 1, podlegają ponownemu rozpatrzeniu na wniosek zainteresowanego, przy czym rentę przyznaje się od dnia powstania prawa do renty, lecz za okres nie dłuższy niż 3 miesiące wstecz od dnia zgłoszenia wniosku.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac: *A. Burski*

69

ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU NAUKI I TECHNIKI

z dnia 3 stycznia 1967 r.

w sprawie wynagrodzenia za opracowanie recenzji rozpraw doktorskich i habilitacyjnych.

(Monitor Polski z dnia 20 stycznia 1967 r. Nr 4, poz. 17)

Na podstawie art. 14 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 31 marca 1965 r. o stopniach naukowych i tytułach naukowych (Dz. U. Nr 14, poz. 101) oraz § 31 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 1966 r. w sprawie warunków i trybu przeprowadzania przewodów doktorskich i habilitacyjnych (Dz. U. Nr 8, poz. 53) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Osobom opracowującym recenzje rozpraw doktorskich i habilitacyjnych przysługuje następujące wynagrodzenie:

- 1) za recenzję rozprawy doktorskiej
od 300 zł do 500 zł,
- 2) za recenzję rozprawy habilitacyjnej
od 600 zł do 800 zł.

2. O wysokości wynagrodzenia w granicach podanych w ust. 1 decyduje przewodniczący rady naukowej lub rady wydziału, biorąc pod uwagę wymagany wkład pracy niezbędny do opracowania recenzji.

3. Rada naukowa lub rada wydziału może ustalić warunki, którym odpowiadać powinny recenzje prac naukowych.

§ 2. W zakresie uregulowanym niniejszym zarządzeniem traci moc zarządzenie Ministrów: Szkolnictwa Wyższego, Oświaty i Zdrowia z dnia 18 grudnia 1952 r. w sprawie wynagrodzenia za przeprowadzanie egzaminów, za ocenę prac dyplomowych, magisterskich, kandydackich i doktorskich oraz za czynności w postępowaniu przy doborze kandydatów do szkół wyższych (Monitor Polski z 1952 r. Nr A-106, poz. 1652, z 1953 r. Nr A-42, poz. 507 oraz z 1957 r. Nr 18, poz. 137).

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Komitetu Nauki i Techniki:
E. Szyr
Wiceprezes Rady Ministrów

ZARZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 13 stycznia 1967 r.

w sprawie szczegółowych zasad gospodarowania funduszem płac w jednostkach i zakładach budżetowych w roku 1967.*(Monitor Polski z dnia 26 stycznia 1967 r. Nr 5, poz. 24)*

Na podstawie § 28 uchwały nr 348 Rady Ministrów z dnia 15 listopada 1966 r. w sprawie projektu budżetu Państwa na rok 1967 i niektórych zasad jego wykonywania, zwanej dalej „uchwałą” — zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Fundusz płac osobowy i bezosobowy oraz fundusz honorariów jednostek budżetowych wraz z ich gospodarstwami pomocniczymi i środkami specjalnymi oraz zakładów budżetowych, ustalone w załączniku nr 8 do uchwały, stanowią górną granicę wydatków.

2. Środkami funduszu płac, w ramach których ministrowie (kierownicy urzędów centralnych) i prezydya wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) dokonują zgodnie z przepisami § 19 ust. 1 i 2 uchwały podziału kwot ustalonych w załączniku nr 8 do uchwały, są odrębnie:

- 1) osobowy fundusz płac jednostek budżetowych,
  - 2) osobowy fundusz płac zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych,
  - 3) bezosobowy fundusz płac i fundusz honorariów jednostek budżetowych,
  - 4) bezosobowy fundusz płac i fundusz honorariów zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych,
- dla działów klasyfikacji wydatków budżetu centralnego i budżetów terenowych — odrębnie dla:
- a) grupy działów: 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18,
  - b) działu 20,
  - c) grupy działów: 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28,
  - d) działu 40,
  - e) działu 41,
  - f) działu 42.

3. Zwiększenie każdej z poszczególnych wielkości funduszu płac (ust. 2), ustalonej dla danego ministerstwa (urzędu centralnego) oraz prezydium rady narodowej, powodujące zmiany kwot w załączniku nr 8 do uchwały, wymaga zgody Ministra Finansów. Dotyczy to zarówno przeniesień środków na fundusz płac pomiędzy poszczególnymi grupami jednostek, jak i przekroczenia globalnych kwot funduszu płac w granicach określonych w § 20 uchwały.

4. Przepis ust. 3 nie dotyczy wypadków zwiększenia funduszu płac na podstawie przepisów § 21 uchwały, jak również w wyniku rozszerzenia działalności produkcyjno-usługowej prowadzonej przez zakłady dla nerwowo i psychicznie chorych oraz przychodnie zdrowia psychicznego.

§ 2. Zmiany kredytów budżetowych, wynikające ze zmian kwot funduszu płac, powinny być dokonywane przy zachowaniu obowiązujących przepisów prawa budżetowego.

§ 3. 1. Osobowy fundusz płac (§ 1 ust. 2 pkt 1 i 2) powinien być podzielony na kwartały.

2. Przy podziale rocznej kwoty osobowego funduszu płac na kwartały należy uwzględnić:

- 1) terminy awansów określone w § 8, jak również awanse automatyczne (np. nauczycieli, służby zdrowia), wypłaty premii oraz dodatków za wysługę lat,
- 2) wypadki, gdy stan zatrudnienia w poszczególnych kwartałach musi być różny ze względu na zadania wynikające z narodowego planu gospodarczego,
- 3) sezonowość zwiększenia pracy niektórych kategorii pracowników.

3. Poza wypadkami wymienionymi w ust. 2 plan ostatniego kwartału nie może przekraczać $\frac{1}{4}$ rocznej kwoty osobowego funduszu płac.

4. Podział rocznej kwoty osobowego funduszu płac na kwartały powinien być ustalony i podpisany przez kierownika i głównego księgowego jednostki sporządzającej podział w ciągu 10 dni od dnia ogłoszenia niniejszego zarządzenia.

5. Jednostka sporządzająca podział funduszu płac (ust. 1—4) obowiązana jest przesłać go w ciągu 5 dni jednostce właściwej do zatwierdzenia jednostkowego planu finansowego. Jednostka zatwierdzająca jednostkowy plan finansowy sprawdza zgodność podziału z roczną kwotą osobowego funduszu płac oraz zasadami określonymi w ust. 2 i 3 oraz dokonuje ewentualnych zmian w tym podziale.

6. Ministerstwa (urzędy centralne) nadesłały do Ministerstwa Finansów — w terminie do dnia 15 lutego 1967 r. — plan podziału na kwartały osobowego funduszu płac z uwzględnieniem zasad podanych w ust. 2 i 3; w planie tym powinny być wyodrębnione kwoty osobowego funduszu płac nie podlegające kwartalnemu podziałowi zgodnie z § 7.

§ 4. 1. Nie można zmieniać planu kwartalnego po upływie kwartału. Kwoty funduszu płac kwartałów następnych mogą być zmienione wyłącznie w drodze przeniesień pomiędzy kwartałami pozostałymi do końca roku.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy wypadków zwiększenia rocznej kwoty osobowego funduszu płac na zasadzie przepisów § 1 ust. 3 i 4 w odniesieniu do kwartału bieżącego i do kwartałów następnych oraz w razie wyrażenia zgody przez Ministra Finansów na wykorzystanie oszczędności powstałych w kwartałach ubiegłych.

3. Ministerstwa (urzędy centralne) powinny przysłać zbiorcze zestawienie decyzji o zmianach kwartalnych kwot funduszu płac do Ministerstwa Finansów najpóźniej w 10 dni po upływie kwartału.

§ 5. 1. O decyzjach zwiększających fundusz płac w trybie § 21 uchwały należy zawiadamiać w ciągu 7 dni wydział finansowy prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa).

2. Wydział finansowy prezydium wojewódzkiej

rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa) przesyła zbiorcze zestawienie decyzji zwiększających fundusz płac Ministerstwu Finansów w nieprzekraczalnym terminie 10 dni po upływie kwartału.

§ 6. Wydatkowanie osobowego funduszu płac w kwocie wyższej od ustalonej na kwartał może nastąpić w następujących wypadkach:

1) w zakresie wynagrodzeń za zastępstwo w okresie choroby lub urlopu pracownika, który w razie jednoosobowej obsady nie może być zastąpiony przez innego pracownika — pod warunkiem nieprzekroczenia rocznego funduszu płac,

2) w zakresie wypłat zaległych — pod warunkiem, o którym mowa w pkt 1,

3) w zakresie wykorzystania rezerwy, o której mowa w § 7 ust. 2,

4) w jednostkach budżetowych, dla których ustalone są etaty na podstawie załączników nr 2 i 4 do ustawy budżetowej na rok 1967 z dnia 20 grudnia 1966 r. (Dz. U. Nr 53, poz. 321), do wysokości funduszu płac wynikającego ze stanu zatrudnienia mieszczącego się w granicach ustalonych etatów, pod warunkiem że przekroczenie kwot kwartalnych nie spowoduje przekroczenia rocznej kwoty osobowego funduszu płac.

§ 7. 1. Bezosobowy fundusz płac, fundusz honorariów oraz część osobowego funduszu płac, określona w klasyfikacji wydatków budżetowych jako kwoty na deputaty i umundurowanie, nie podlega obowiązkowi podziału na kwartały, o którym mowa w § 3, z tym że wydatki z każdego z tych tytułów w ciągu roku nie mogą przekroczyć kwot ustalonych na 1967 r.

2. Nie podlega podziałowi na kwartały część osobowego funduszu płac wydzielona na rezerwę zgodnie z § 18 uchwały, jak również roczny fundusz płac, o którym mowa w § 22 ust. 2 uchwały.

§ 8. 1. Wyższe stawki wynagrodzenia (w tym również dodatków specjalnych) mogą być przyznawane wyłącznie w terminach: 1 stycznia i 22 lipca na zasadach określonych odrębnymi przepisami.

2. Wyższe stawki wynagrodzenia (dodatku specjalnego) mogą być przyznane pracownikowi poza terminami, o których mowa w ust. 1, w wypadkach określonych odrębnymi przepisami oraz w razie:

1) konieczności obsadzenia zwolnionego stanowiska kierowniczego,

2) gdy odpowiednie przepisy przewidują awanse automatyczne lub automatyczne przyznanie dodatku po dopełnieniu wymaganych warunków (np. za wysługę lat, za znajomość języków obcych, za pracę w warunkach szczególnie szkodliwych dla zdrowia, dodatku dla dyplomowanych biegłych księgowych, wynagrodzenia funkcyjnego rewidentów).

3. Zmiana wysokości wynagrodzenia następuje od pierwszego dnia miesiąca następującego po powstaniu warunków do zmiany.

§ 9. 1. Dla jednostek, dla których ustalone zostały kwoty funduszu płac w załącznikach nr 8 i 10 do uchwały, zasady wykorzystywania środków na awanse normują przepisy § 24 uchwały.

2. Zasady, o których mowa w ust. 1, obowiązują również przy wykorzystywaniu na awanse dodatkowego funduszu płac uzyskanego zgodnie z § 7 zarządzenia nr 76 Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1966 r. w sprawie usprawnienia organizacji i metod pracy oraz ograniczenia wzrostu zatrudnienia w jednostkach administracji państwowej i wymiaru sprawiedliwości.

§ 10. Wynagrodzenie dla pracowników zatrudnionych w niepełnej ilości godzin pracy powinno być wypłacane według przewidzianych dla danego stanowiska stawek uposażenia zasadniczego i dodatków, zmniejszonych odpowiednio do ilości godzin pracy, chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej.

§ 11. Sumy przeznaczone na fundusz płac dla jednostek, których działalność rozpoczyna się w ciągu roku budżetowego, powinny być wyodrębnione i wykorzystywane dopiero w miarę uruchamiania tych jednostek.

§ 12. Właściwi ministrowie (kierownicy urzędów centralnych) i przewodniczący prezydiów wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) zapewnią kontrolę wykonania przepisów niniejszego zarządzenia w celu zapobieżenia nieprawidłowej gospodarce w zakresie funduszu płac jednostek podległych.

§ 13. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1967 r.

Minister Finansów: w z. J. Kole

71

ZARZĄDZENIE MINISTRA HANDLU WEWNĘTRZNEGO

z dnia 25 stycznia 1967 r.

w sprawie ustalenia wzoru odznaki „Zasłużony Pracownik Handlu”, zasad i trybu jej nadawania oraz sposobu noszenia.

(Monitor Polski z dnia 1 lutego 1967 r. Nr 7, poz. 35)

Na podstawie § 6 uchwały nr 359 Rady Ministrów z dnia 25 listopada 1966 r. w sprawie ustanowienia i nadawania odznaki „Zasłużony Pracownik Handlu” (Monitor Polski Nr 67, poz. 319) zarządza się, co następuje:

§ 1. Odznaka „Zasłużony Pracownik Handlu”, zwana dalej „odznaką”, jest zaszczytnym wyróżnieniem zawodowym i społecznym, nadawanym przez Mini-

stra Handlu Wewnętrzznego osobom zatrudnionym w przedsiębiorstwach (spółdzielniach) i innych jednostkach organizacyjnych handlu wewnętrznego oraz w organach administracji handlu wewnętrznego, wyróżniającym się szczególnie sumiennym wykonywaniem obowiązków w pracy zawodowej i społecznej lub wykazującym szczególną dbałość o mienie społeczne oraz odznaczającym się wysokim poziomem moralnym.

§ 2. Odznaka może być nadawana tej samej osobie wielokrotnie.

§ 3. 1. Odznaka wykonana jest z metalu koloru złotego w kształcie koła o średnicy 28 mm. Na stronie licowej w polu koła o średnicy 17 mm z nałożoną emalią koloru zielonego zamieszczony jest w kolorze złotym wizerunek kapelusza Merkurego ze skrzydłem; na obrzeżu z emalii koloru białego zamieszczony jest napis w kolorze złotym „Zasłużony Pracownik Handlu”. Odwrotna strona odznaki jest gładka.

2. Odznaka zawieszona jest na baretce metalowej koloru złotego, w kształcie prostokąta o wymiarach 28 × 6 mm, z dwoma paskami poziomymi z emalii koloru zielonego.

3. Wzór odznaki łącznie z baretką zawiera załącznik nr 1 do zarządzenia.*)

§ 4. 1. Odznakę nosi się na prawej stronie piersi.

2. Wskazane jest noszenie odznaki również w czasie pracy.

§ 5. 1. Odznakę nadaje Minister Handlu Wewnętrznego na wniosek:

1) kierownika jednostki organizacyjnej zatrudniającej pracownika zasługującego na wyróżnienie — gdy chodzi o pracowników jednostek podległych lub nadzorowanych przez Ministra Handlu Wewnętrznego; wnioski składane są za pośrednictwem jednostki nadrzędnej nad jednostką wnioskującą i z opinią tej jednostki;

2) właściwego ministra — gdy chodzi o pracowników zasługujących na wyróżnienie, zatrudnionych w jednostkach nadzorowanych przez innych ministrów niż Minister Handlu Wewnętrznego; minister występuje z wnioskiem na podstawie wniosku jednostki zatrudniającej pracownika zasługującego na wyróżnienie, zgłoszonego za pośrednictwem jednostki nadrzędnej nad jednostką wnioskującą i z opinią tej jednostki;

3) właściwego centralnego związku spółdzielczego — gdy chodzi o pracowników zasługujących na wyróżnienie, zatrudnionych w jednostkach spółdzielczych; centralny związek występuje z wnioskiem na

podstawie wniosku jednostki zatrudniającej pracownika zasługującego na wyróżnienie, zgłoszonego w trybie przewidzianym w pkt 2.

2. Z wnioskami o nadanie odznaki mogą występować także zarządy główne właściwych związków zawodowych.

§ 6. 1. Wniosek o nadanie odznaki powinien zawierać następujące dane dotyczące osoby zgłaszanej do wyróżnienia: imię i nazwisko, nazwisko panieńskie — gdy chodzi o mężatki, imiona rodziców, datę i miejsce urodzenia, miejsce zamieszkania, miejsce pracy i stanowisko służbowe, wykształcenie, wyczerpujące uzasadnienie wniosku przez jednostkę zatrudniającą pracownika, opinię jednostki nadrzędnej nad tą jednostką, a gdy chodzi o pracowników wymienionych w § 5 ust. 1 pkt 2 i 3 — wniosek właściwego ministra lub centralnego związku spółdzielczego.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do wniosków zarządów głównych związków zawodowych, z tym że w wypadkach, gdy mowa jest o jednostce zatrudniającej pracownika i jednostce nadrzędnej, rozumie się przez to odpowiednie ogniwo organizacji związkowych.

§ 7. 1. Wręczenie odznaki obejmuje także wręczenie legitymacji stwierdzającej jej nadanie. Wzór legitymacji zawiera załącznik nr 2 do zarządzenia *).

2. Wręczenie odznaki odbywa się w sposób uroczysty.

3. Wręczenia dokonuje Minister Handlu Wewnętrznego lub upoważniona przez niego osoba.

§ 8. 1. Ewidencję nadanych odznak prowadzi Ministerstwo Handlu Wewnętrznego.

2. Fakt nadania, utraty lub pozbawienia odznaki odnotowuje się w aktach personalnych pracownika.

§ 9. Przepisy zarządzenia dotyczące ministrów odnoszą się także do kierowników urzędów centralnych.

§ 10. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Handlu Wewnętrznego: *E. Sznajder*

*) Załączniki pominięto.

PISMO OKÓLNE Nr 12 PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 17 lutego 1967 r.

w sprawie zapobiegania procesom sądowym w sprawach o roszczenia pracownicze z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Osoby uprawnione do świadczeń przewidzianych w dekrety z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 97) mogą dochodzić od uspołecznionego zakładu pracy wynagrodzenia szkód wywołanych wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową, jeżeli wypadek ten lub choroba spowodowane zostały naruszeniem przez zakład pracy jego obowiązków wynikających z przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia pracowników (art. 24 ust. 2 tego dekretu). Przy ocenie zaś zakresu obowiązków zakładu pracy miarodajne są przepisy ustawy z dnia 30 marca 1965 r. o bezpieczeństwie

i higienie pracy (Dz. U. Nr 13, poz. 91), a także inne przepisy nakazujące zapewnienie pracownikom bezpiecznych i higienicznych warunków pracy wyłączających zagrożenie ich życia lub zdrowia.

Zakłady pracy często kwestionują roszczenia odszkodowawcze, które są oczywiście uzasadnione ze względu na przyczyny poszczególnych wypadków czy też chorób, wskutek czego pracownicy są zmuszeni do prowadzenia długotrwałych procesów sądowych kończących się w* przeważającej liczbie wypadków korzystnie dla pracowników. Tego rodzaju niesłuszna praktyka powoduje dotkliwe straty społeczne w postaci zwłoki w zapewnieniu poszkodowa-

nemu należnych mu świadczeń i stanowi naruszenie zasad współżycia społecznego.

W związku z powyższym, w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych, ustala się, że zakłady pracy obowiązane są załatwiać roszczenia pracownicze z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych bez niepotrzebnej zwłoki i dopuszczania do nieuzasadnionych procesów sądowych. W szczególności:

1. Zakłady pracy powinny załatwiać roszczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych nie dopuszczając do procesów sądowych w sprawach, w których jest oczywiste, że roszczenia o odszkodowania są uzasadnione. Przy ocenie zasadności roszczeń o odszkodowania za wypadki przy pracy należy zwłaszcza mieć na uwadze ustalenia okoliczności i przyczyn tych wypadków dokonywane w trybie określonym rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 2 listopada 1966 r. w sprawie zasad i trybu badania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz rodzaju i sposobu sporządzania oraz prowadzenia dokumentacji związanej z tymi wypadkami (Dz. U. Nr 46, poz. 281).

2. W przypadku gdy odpowiedzialność zakładu pracy za wypadek przy pracy lub chorobę zawodową jest oczywista, wysokość odszkodowania powinna być ustalona w drodze wzajemnego porozumienia stron. Przy określaniu wysokości odszkodowania należy wziąć pod uwagę wszelkie okoliczności sprawy, jak stopień inwalidztwa poszkodowanego, długość choroby, staż pracy, wiek, wysokość zarobków, stan rodzinny, ewentualną współwinę pracownika, a także mieć na względzie zasady ustalone w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W razie niemożności porozumienia się co do wysokości odszkodowania zakład pracy obowiązany jest przyznać poszkodowanemu sumę, którą uznaje za stosowną. Ustalone w ten

sposób odszkodowanie powinno być niezwłocznie wypłacone.

3. W razie skierowania przez poszkodowanego sprawy na drogę postępowania sądowego z powodu niemożności załatwienia sporu w sposób określony w pkt 1 i 2, zakład pracy obowiązany jest postępować w sposób zapewniający jak najszybsze zakończenie procesu. W szczególności nie należy zgłaszać wniosków zmierzających do nieuzasadnionego przezwleknięcia procesu.

4. Każdorazowe wniesienie skargi rewizyjnej od wyroku zasądającego odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej powinno być poprzedzone wnikliwą analizą sprawy, ewentualnie w porozumieniu z komórką prawną jednostki nadrzędnej nad zakładem pracy, w celu ustalenia zasadności tego rodzaju skargi. Niedopuszczalne jest wnoszenie przez zakłady pracy oczywiście bezzasadnych skarg rewizyjnych, jak to nieraz ma miejsce.

5. Jednostki nadrzędne nad zakładami pracy obowiązane są pociągać kierowników zakładów pracy lub radców prawnych do odpowiedzialności służbowej i materialnej z tytułu ponoszonych przez zakłady pracy kosztów postępowania sądowego w tych przypadkach, w których postępowanie to wykazało, że odmowa załatwienia sprawy bez procesu sądowego była oczywiście bezpodstawna.

6. Odmowa załatwienia roszczenia bez dopuszczenia do procesu sądowego bądź też niewykonanie wyroku sądowego zasądającego należność z tego tytułu nie mogą być uzasadnione brakiem funduszy na ten cel.

7. Jednostki nadrzędne nad zakładami pracy przy wykonywaniu swoich zadań z tytułu nadzoru obowiązane są kontrolować, czy podległe im jednostki stosują się do niniejszego pisma okólnego.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

Wydawnictwo Związkowe CRZZ — Warszawa, ul. Kopernika 36/40

WARUNKI PRENUMERATY:

Prenumeratę na kraj przyjmują urzędy pocztowe, listonosze oraz Oddziały i Delegatury „Ruch”. Można również dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23. Prenumerata przyjmowana jest do 10 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty.

Cena prenumeraty: kwartalnie — zł 10.—, półrocznie — zł 20.—, rocznie — zł 40.—

Prenumeratę na zagranicę, która jest o 40% droższa — przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch”, Warszawa, ul. Wronia 23, tel. 20-46-88; Konto PKO Nr 1-6-100024.

Egzemplarze zdezaktualizowane można nabyć w Punkcie Wysyłkowym Prasy Archiwalnej „Ruch” — Warszawa, ul. Nowowiejska 15/17, na miejscu lub na zamówienie za zaliczeniem pocztowym.